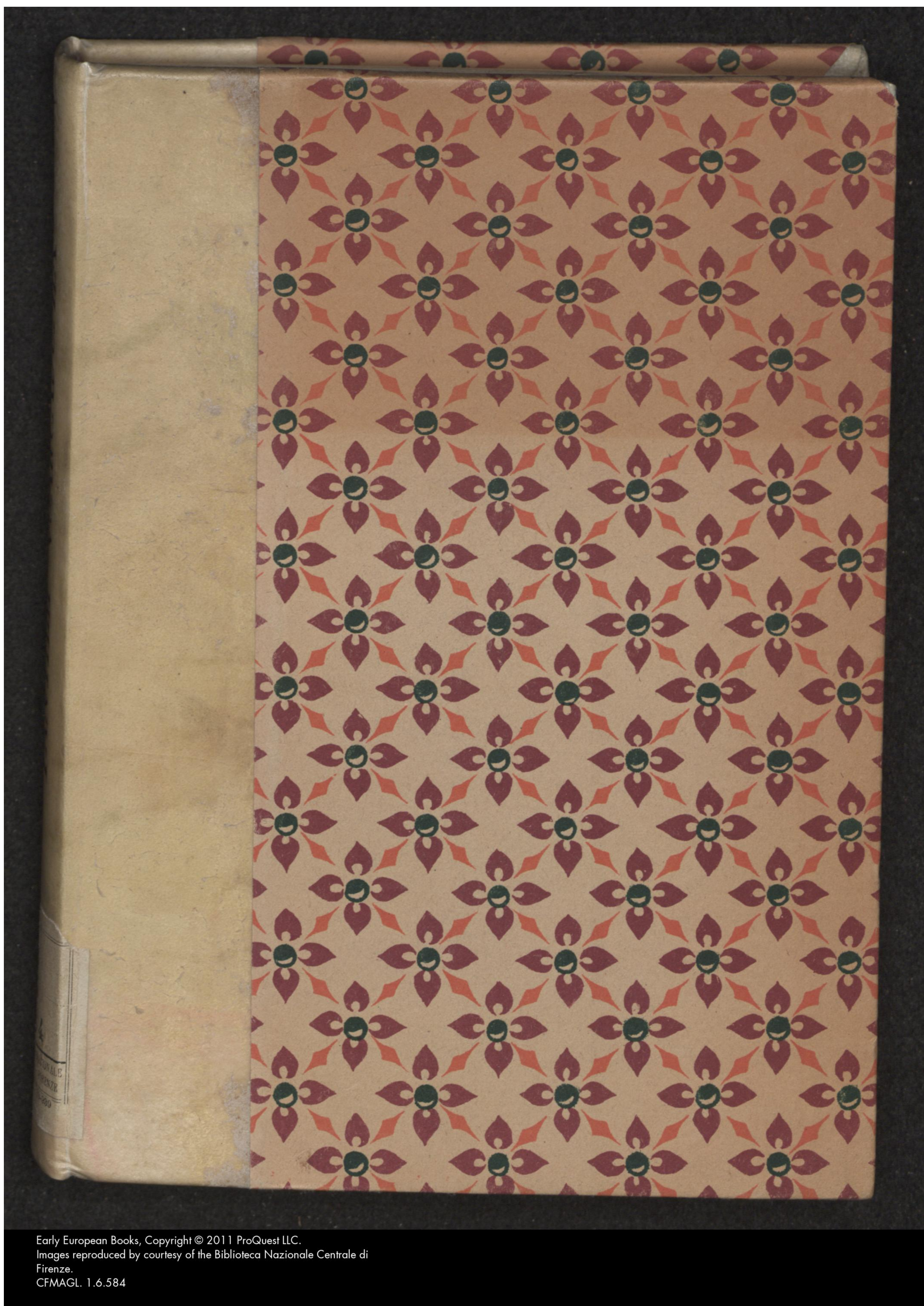
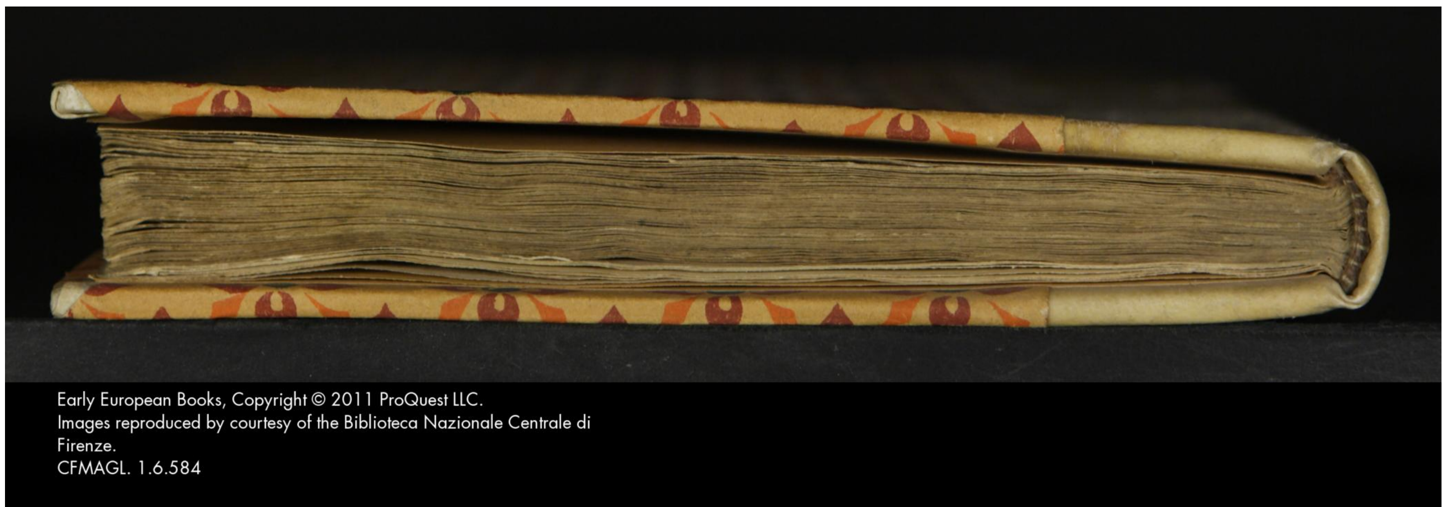

PANTHEI - VOARCADUMIA
1
6
584
BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE - FIRENZE
50.000 - 10-939

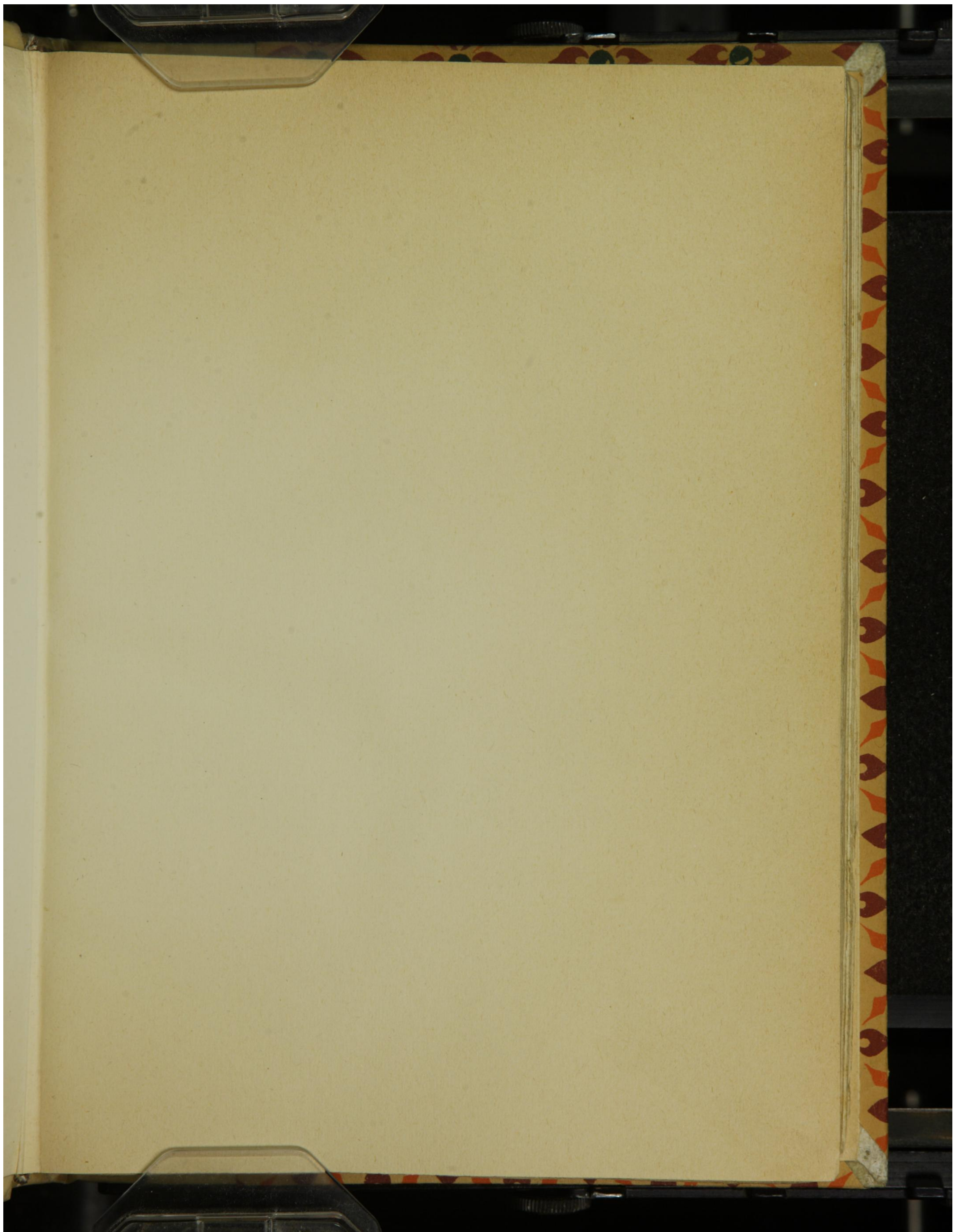

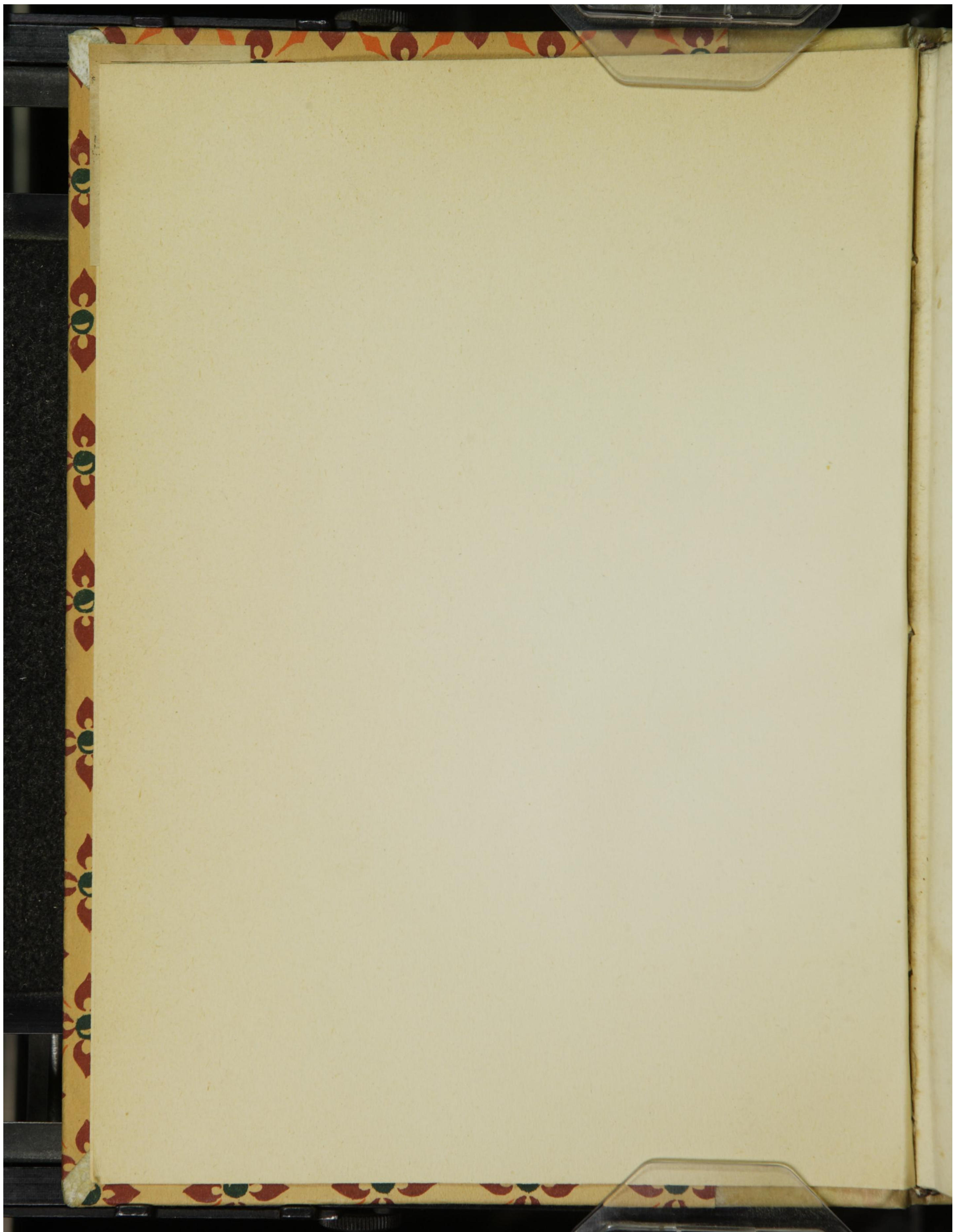

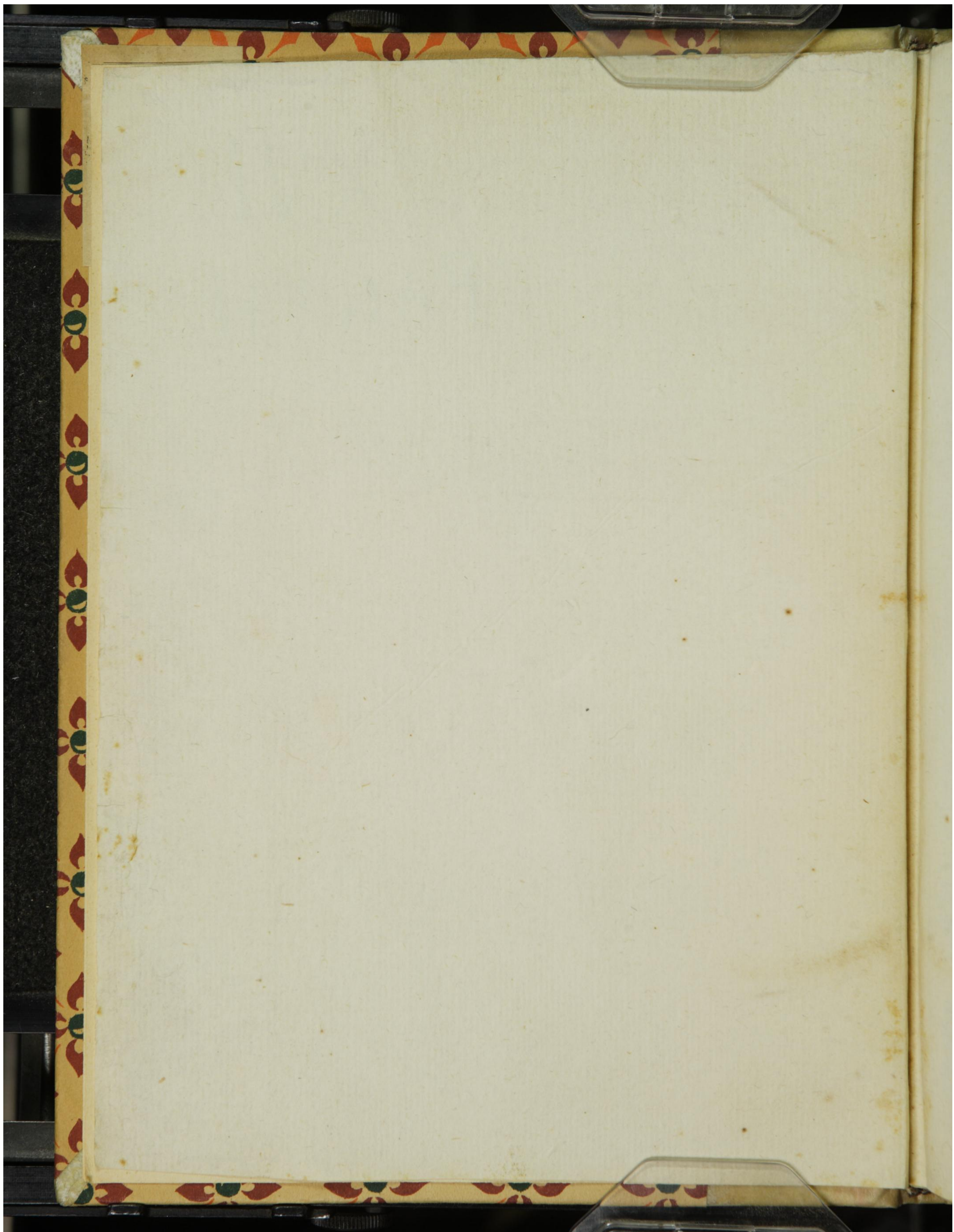

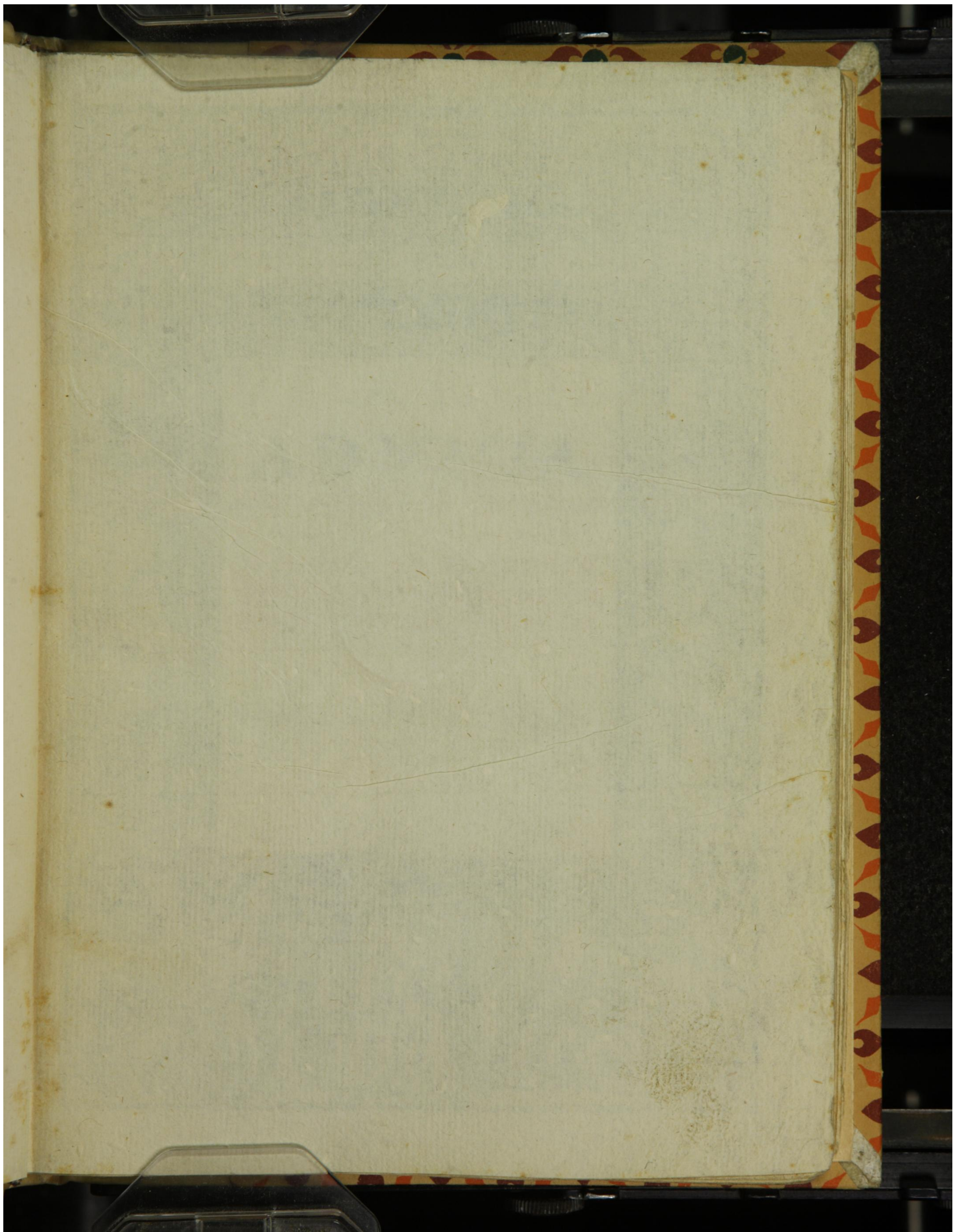

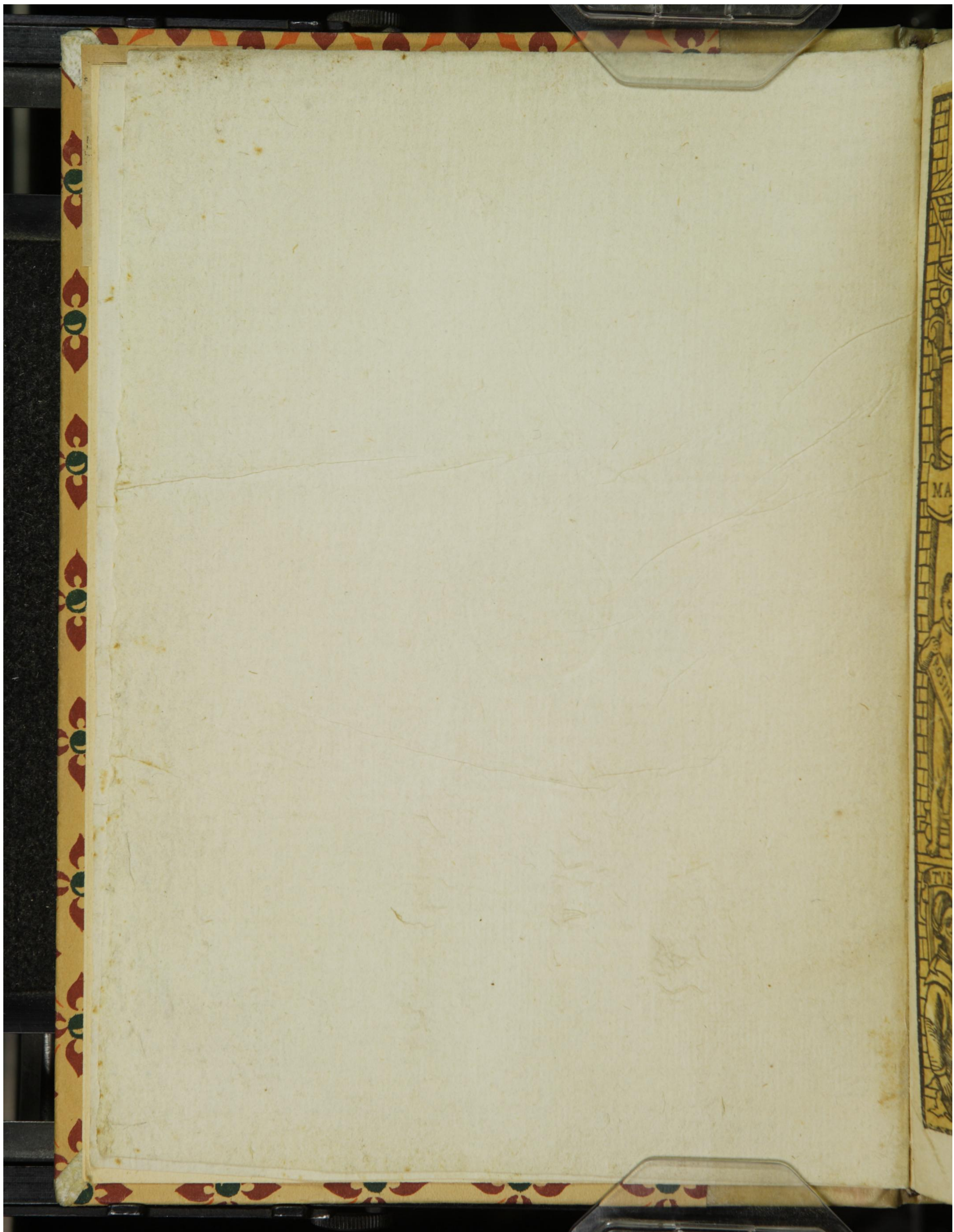

1
6
584
BIBLIOTECA NAZIONALE
CENTRALE - FIRENZE
50.000 - 10-939

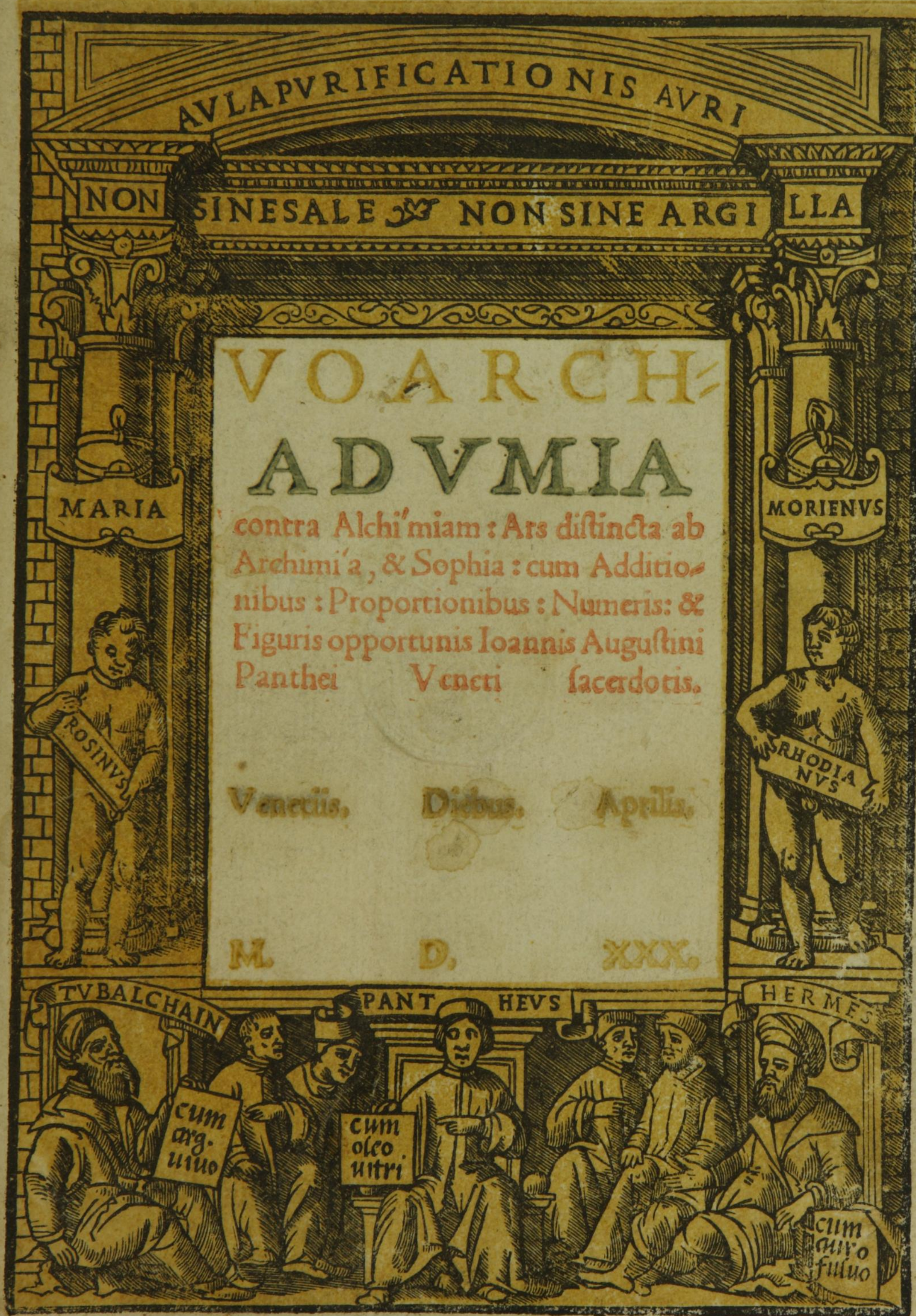

VOARCH-
ADVMIA

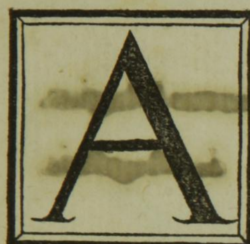
contra Alchi'miam: Ars distincta ab Archimi'a, & Sophia: cum Additionibus: Proportionibus: Numeris: & Figuris opportunis Ioannis Augustini Panthei Veneti sacerdotis.

Venetiis. Diebus. Aprilis.

M. D. XXX.

Concessio Reuerendissimi. D. Legati apostolici.

LTOBELLVS AVEROLDVS Dei & apostolicæ sedis gratia Episcopus Polen. S. D. N. Papæ Referen. & per totum Venetorum dominium, cum potestate Legati Cardinalis de latere, Legatus apostolicus. Dilecto nobis in CHRISTO Ioanni Augustino Pantheo Veneto sacerdoti, salutem in dño sempiternã: & cætera.

Mandamus igitur & præcipimus authoritate apostolica, qua ex munere legationis nostræ huiusmodi fungimur in hac parte: ne quis legationi nostræ subiectus: id ipsum opusculũ siue Latina, siue Vernacula lingua perscriptũ: in locis legationis nostræ huiusmodi imprimere, aut impressum uenundare, uendendũue tradere ullis in locis aliquando audeat: sine tuo, uel hæredũ tuorum consensu, & cõcessione. Qui cõtra Mandatũ hoc nostrũ fecerit, & admiserit: quibuscunque in locis legationis prædictæ id fecerit: is statim Excõmunicatus esto: & præterea Centum ducatorũ auri pœna multetur. Quorũ Vigintiquinque Accusatori, qui etiã secretus tenebitur: Vigintiquinque Tibi dãnum patiẽti: cum quibusuis codicibus huiusmodi impressis: Vigintiquinque Executori, siue ecclesiastico, siue sæculari per te eligẽdo: & reliqui Vigintiquinque

Clausula Bullæ.

Hospitali pauperũ incurabilium Ciuitatis Venetiarum applicentur. Data: & cætera.

A. Episcopus Polen. Legatus.

Robertus Magius.

Le. de Magistris.

Concessio Clarissimorum. D. Capitum Illustrissimi consilii Decemuirum pro impressione huius operis.

NFRASCRIPTI CLA. D. Capita Illustrissimi CONSILII. X. Visis, & optime intellectis relatiōibus infrascriptis datis cum iuramento. D. Antonii de Fātis: & D. Victoris Fausti doctorũ: super quodam opere composito per Venerabilem. D. Ioannem Augustinum Pantheum Venetum, circa metallicas transmutationes, concesserunt eidem. D. Ioanni Augustino: & ita pręsentis serie concedunt, & permittunt: ut possit imprimere opus antedictum, & ita iusserunt annotari.

D. Hieronymus Lauredanus.
D. Hieronymus Barbadicus. Capita: & cætera.

An. de Franciscis Illustrissimi CONSILII. X. a' Secretis.

ANDREÆ GRITI ILLVSTRISS. Venetorum Principi, Ioãnes Augustinus Pantheus Venetus sacerdos, Imperium fœlix, ac diuturnum.

Vmmus ille Opifex rerum, cuius sapientiæ non est terminus, omnipotentia sua, hominem homini conciliat ad uitæ societatem. Hæc autem societas & cõgregatio, Ciuitas & Respublica nuncupatur. Ciuitas autem omnis & si naturali, communi q; totius populi consensu, & Iustitiæ robore conflentur & conseruetur, Venetorum tamẽ CIVITAS SANCTA, præcipua quadã diuini Numinis prouidentia, ex multarum circũquaq; urbium optimatibus, sæuitiam & immanitatem Atilæ totam tunc deuastantis Italiam, confugientibus (ceu quõdam per arcam Noé à diluuio paucis seruatis) primũ hũc in locum, ut infra (Anno Christi Iesu primo & uigesimo supra quadrigẽtesimũ, octauo Calẽdas Aprilis: in hora & in angulo meridiei) sita est & congregata. Deinde q̃q̃ uariis bellorum turbinibus agitata sit sæpius ac uexata: diuina tamen ope semper adiuta, tãtum creuit, ut & omnium aliarum rerumpublicarũ (quæcunque fama celebrẽtur) nullius prorsus indigeat. Nam dici non potest q̃ rectis sapientissimorum Principum consiliis, q̃ fortibus factis, q̃ sanctis Patrum

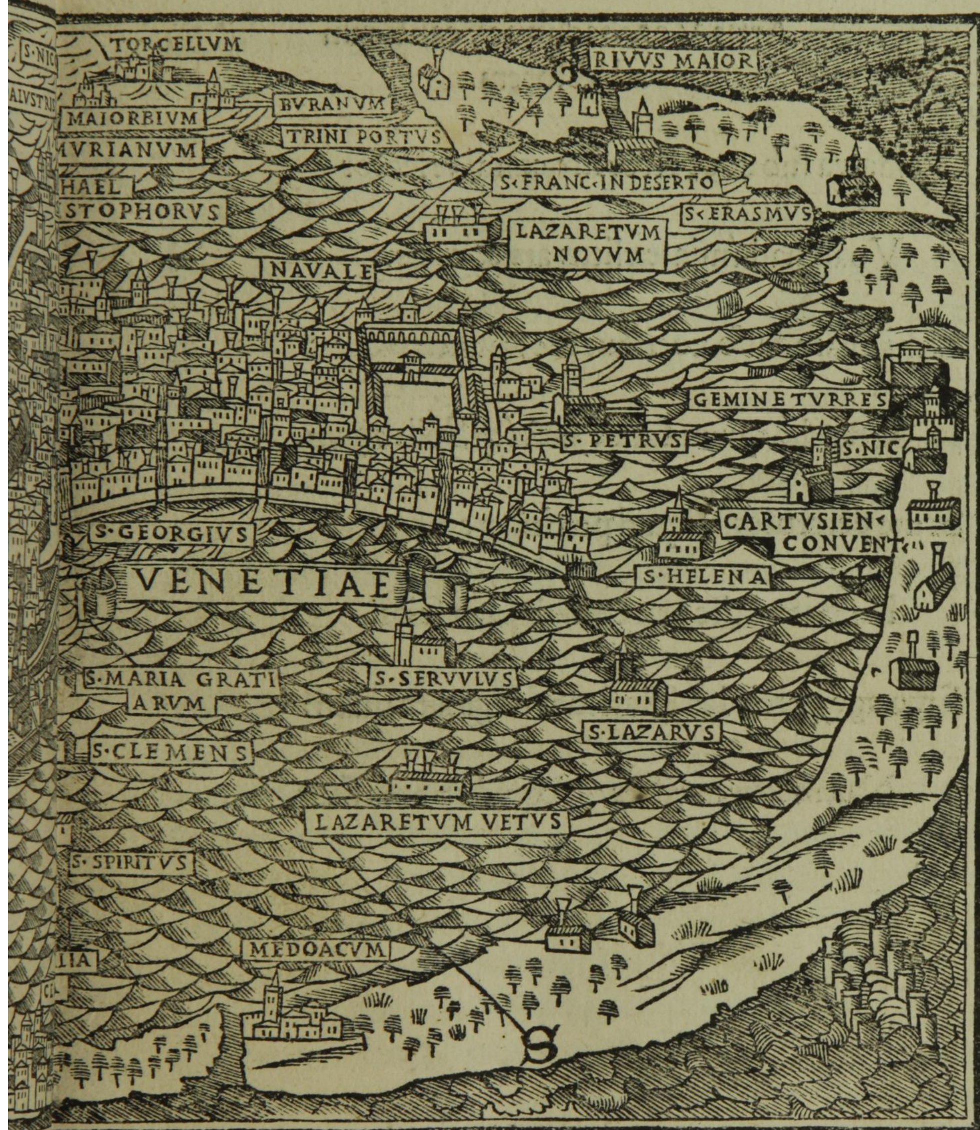
Ber. Iustiniani de origine urbis Venetorum in pricipio .c. Sita erat riualta.

institutis fundata: indies melius ac fœlicius ꝓpagata fue-
rit. Quũ ergo dominus æternus uniuersalis supernus: per
quem Reges regnãt, & Principes imperant: Te Serenis-
sime, Inuictissiméq; Princeps, post multas Legationes, &
præclaros Magistratus sapienter exactos: post illustre si-
mul & fœlix Veneti exercitus imperium & moderamen:
demũq; post uarios maris ac terræ labores, & libenter su-
sceptos, & gloriose superatos: huic optimæ Reipublicæ
PRINCIPEM, Moderatorem, patriæ'q; Patrẽ merito
præfecerit: ut Vnus esses, qui populũ Venetum, & subdi
tas Ciuitates, in tanto bellorum tumultu, tãta famis, pe-
stisq; miseria nonnihil titubantes: tua prudentia, tuá'q;
animi magnitudine: ueluti Hercules cælum non solũ mo-
do susciperes, & consolareris: uerum etiam tuereris, & con
seruares. Quis igitur tam impos mẽtis extiterit, qui non
Te merito cunctis uerum Patrem, & Defensorem prædi-
cet? non instar excelsi Numinis ueneretur? Quum præser
tim Is sis, qui subuenias omnibus, omnibus prosis, omni-
um commodo consulas, & saluti. Nam quis nesciat bo-
num Principem nõ tantum sibi, sed suæ Reipublicæ, suis
Ciuibus, suis deniq; Populis natum esse? Dum seditiosos,
ac discordes opprimit: superbos, ac rebelles castigat: hu-
miles, & studiosos erigit, ac extollit. Nã ꝑfecto societatis
humanæ uinculũ solueret': nisi Præses aliquis adesset: cu-
ius opera, studio, & authoritate, prauoꝝ audacia reprime-
retur:

ret: bonorum innocētia ꝯseruaretur: studiosorū ingenia congruis uirtuti præmiis allicerentur, & fouerentur: ac uitæ, & honoris præsidia subministrarentur. Pulchrū est enim hominē cæteris præstare: Ingenuis aūt, & Illustribus præesse: at quis non pulchrius censeat & laudabilius, posse multos efficere fœlices? Quæ (sané) potestas summis laudibus est efferenda: quoniam Serenissime Princeps Tibi non fortuna, sed uirtute extitit comparata. Ad Te Pantheus amplitudinis tuæ obseruantissimus cōfugit: ac supplex tuum Numen inuocat, obsecratq;: ut & se, & suū hoc opusculum de transmutatione, purificatione, multiplicatione, & proportione Argenti, pariter & Auri Voarchadúmia cōtra Alchímiam nuncupatum: tuo hilari, serenóq; uultu suscipias, & tueare: ac (quo soles Clientuli cuiusq; tui monumenta) præsidio prosequaris. Vale.

Omnia cō-grego.

TORCELLVM
RIVVS MAIOR
BVRANVM
MAIORBIVM
TRINI PORTVS
MVRIANVM
S·FRANC·IN DESERTO
S·ERASMVS
STOPHORVS
LAZARETVM NOVVM
NAVALE
GEMINE TVRRES
S·PETRVS
S·NIC
CARTVSIEN· CONVEN
S·GEORGIVS
VENETIAE
S·HELENA
S·MARIA GRATIARVM
S·SERVVLVS
S·LAZARVS
S·CLEMENS
LAZARETVM VETVS
S·SPIRITVS
MEDOACVM
S

Artis Voachadúmicæ canticum
ad lectorem.

Chaldaica ſub uoce feror lux, candide lector
Voarchadúmia: cælitus ars & opus.
Alchímiam, falſo uocitant me nomine plures:
Grandia quum Lunæ, factáq; Solis agam.
Si me pertentes, aliquid pertingere maius
Falleris: authorem conſule, uera ſcies.
Ergo age, percipias, hilari mea dogmata uultu:
Nam datur aurifera quicquid ab arte fluit.

Authoris intentio de Voarchadúmica professione, contra Alchímiam, Arte distincta ab Archimía, & Sophia.

Acile plerosque admiraturos opinamur, lector humanissime, perlegentes opus hoc Voarchadúmia nuncupatum, contra Alchímiam æditum: & nõ parum ab Archimía, & Sophia seiunctũ. Qui (sané) quum æquo animo singula in ipso contenta reuoluerint, eos (profectó) á lectione huius operis minime animũ suum alienaturos putamus. Quadere nos á ratione alienum fore nequaq̃ duximus in principio istius uoluminis: cur nobis id euenerit, appellasse, palám facere studiosis. Illa præsertim de causa: quod non solum innumeras (ut ita dicam) gentes maxime philosophiæ expertes: sed etiam Viros amplissimis & honore & dignitate præstantes, intuemur non parum desiderare Naturę penetralia perscrutari: qui circa pręcipuas Argenti, & Auri transmutationes, purificationes, multiplicationes, & proportiones, nullis parcẽtes expensis: nullisque laboribus, & uigiliis: die, noctúque operã impendunt: ac circa eam rem uersari uidentur: uel ipso lucrandi desiderio ducti: uel cognoscendi potius occasione allecti: ac ita rimantur secretiora Naturæ mysteria. De quibus equidem quid hac in re uerius asserendum censeamus: iuxta peri-

tiorũ ſemitam, breuibus, annuente domino æterno omnipotenti, aperiemus.

Quadrifaria transmutatio metallorum.

Dicimus enim omnes metallicarum tranſmutationum artifices: Quadrifariam uerſari poſſe, ac laborare.

Primus modus. Sophiſticatio.

Primo (ſané) modo, luminaria .ſ. Argentum, & Aurum fingendo: hoc eſt in multis tincturarum generibus, & ſophiſticationum ſpeciebus imperfectiora metalla colorando, ipſáq; alterando: propria tamen ipſorũ eſſentia, ſubſtantiáq; remanente. Quam profeſſionem communi omnium conſenſu Alchímiam (ab Alchímo dicta: quæ (profectó) ex Hevraica dictione interpretata Fermentum uani conſilii exponitur) uocamus. Quæ quum nullam habeat ueram Argenti, aut Auri exiſtentiam: ſed prorſus inanem, ac falſam apparentiã: merito eſt (uti infra monſtrabimus tã rationibus, q̃ authoritatibus) damnata, & damnanda, penituſq; de medio tollenda.

Alchímia quid.

Ab Hever non autem ab Habraã.

Secundus mod9. Trãſmutatio.

Secundo autem modo, pleriq; etiam uiri boni & primates, ubiq; locorum laborant, ſperantes Eleiſíria quædam poſſe cõficere ex uariis (ut putant) materiis: illáq; in tantum uigoris, & ſubtilitatis apicem deducere: ut facta ſuper quouis metallo illius Medicinæ proiectione, mox in Argentum purum, uel Aurum fuluum tranſmutetur: & hoc feré in infinitum. Hanc autem metallicã profeſſionem (& ſi non dicã uane ſperatam, ſed diuina potius aſſequendam gratia) uocant Archimíam: quaſi unitatis, &

Archimía quid.

unius

unius ueri consilii Principem. De qua (sané) admirabili transmutatione plurima tam priscorum, q̃ neotericorum uolumina passim circumferuntur: Tubalcháin. s. Hermetis: Géberi: Alphidii: Auicennæ: Turbæ: Hortulani: Rosini: Alberti: Arnaldi: Raymundi: Mariæ prophetissæ: Morieni: Christophori Parisiensis: aliorumq; q̃plurimorum Arabum: Chaldæorum: Græcorum: Hebræorum: Indorum: & Latinorum. Ex quorum lectionibus: additionibus: contradictionibus: figuris: lineis: literis: metaphoris: notis: prophetiis: punctis: similitudinibus: syncopis: synonymis: atq; enygmaticis codicibus: nunquid possibilis hæc trãsmutatio sit hucusq; inuenta, uel inueniendi spes indies augeatur, mó in re q̃satis facile cognoscimus. At potius illud Philosophi adagiũ in mentem uenit, asserentis in Categoriis: Si circuli quadratura est scibilis: nondum tamen est scita. Illorum ueruntamen asseclas quum ueram luminariũ Formã sophisticis abiectis assequi pertentent, nulla (sané) ignorantiæ nota culpandos, sed laudibus efferẽdos existimamus: tanq̃ Naturæ arcanorum indagatores. Quorum pleriq; si tantum opus consequi non potuerunt: admirandas áttamẽ operationes, & artes (experientia teste) adinuenerunt: ut uidere licet de uitro Chrystallum: de coloribus Purpurinã: de metallis Auricalcũ: & huiusmodi: ut infra: ac in uoluminibus tá nostris, q̃ alienis de Mineralibus: Coloribus:

Lapidibus: Vitris: Gemmis: & Metallis pertractatũ eſt. Illud áttamen artis huius arcanum minime prætereundum fore cẽſuimus: quatenus Archimiæ peritiores dicãt facilem ex Argento, & Auro tranſmutationem fieri poſſe: immo monſtrare poſſunt extracto quopiam luminarium Sulfure: quod argenti: uel auri Lapidem: Medicinã: Puluerem: Terram: Vnguentũ: Caput corui: Eleiſír: uel Quintam eſſentiam dicunt: quod (ſané) cognitu dignum eſt, & uiſu mirabile: quamuis lucrandi facultas (ſine ſuo Corpore. i. abſq; reductione ad primã Materiam artis) nulla emergat operãti: ſed (uix) tanta eſt Argenti, & Auri, redundandi potentia: & copia reſultans ex proiectione illius Quintæ eſſentiæ: quantũ extiterit Argentum, & Aurum primum detextum. Verum enimueró pleriq; tranſmutationis huiuſmodi admiratione ádeo excitati fuerunt: ut magis facile crediderint per ulteriorẽ Quintæ eſſentiæ illius ſubtiliationem, & ſuperadditam perfectionem, & uirtutem conficiendum eſſe uigoroſum illud Eleiſír, pro tollenda tranſmutatione (licet perperã) in infinitum. Sed hæc miſſa faciamus hactenus: quoniã longiorem uidentur expoſtulare ſermonẽ: de quibus (profectó) aliás fauente Domino æterno omnipotenti pertractabimus.

Tertius modus. Purificatio. Voarchadúmia quid.

Tertio inſuper modo, uerſari poſſunt artifices, quoad potiſſimã Auri purificationem (quæ Voarhadúmia eſt,

ars(

ars (ſcilicet) Auri duarum cæmentationum perfectarũ) tria peculiariter operantes: quæ maximũ præſtant Dominis, & Mercatoribus emolumentum.

Tria emolumēta Voarchadúmiæ.

Primum (ſané) maiorem Auri portionem ex cæmentatione extrahendo.

Primum.

Secundum magis Aurum depurando.

Secundum.

Tertiũ deniq;, paucioribus cæmentationibus, & expenſis, Aurum perficiendo: cuius oppoſitum plerisq; accidere ſolet artificibus: qui magnis lignorum cæmētationibus, & expenſis: ac minori Auri depurantia, redundantiáq; laborant.

Tertium.

Poſtremo uero mō, uerſari poſſunt artifices quoad ueram multiplicationem: quam multiplicādi Argenti, Auríq;, ac cæterorum metallorum facultatem (cum interioribus Animæ, uel exterioribus metallorum) ſub auctione Sophiæ (quę Sapiētia, & Voluntas eſt dominorũ) collocandam fore exiſtimamus. Quam & ſi uel difficilem (licet poſſibilem) uel mediocris eſſe emolumenti, pleriq; indies experiantur: nō deſunt á ttamen qui eam facere ampliſſimam ſperent, ac polliceantur.

Quart9 modus. Multiplicatio.

Sophia qd.

Hanc autem (ut ſupra) arcanã purificationis Auri profeſſionem merito Voarchadúmiam appellandã fore cenſuimus: Alchímicæ facultati penitus contrariantem. Quandoquidem nulla ſit Argenti, uel Auri exiſtentia in Alchímia: in hac autē ſunt luminaria in eſſe perfectiſſi-

mo. Hancq; ab Archimi'a, & Sophia non ab re seiunximus: quoniam Voarchadu'miæ, & auri Sophiæ operatio, uerius ac facilius ad effectum deducitur: Archimi'æ uero maior est promissio, q̃ operis executio.
Ex iis igitur quisq; facile coniiciet, qua de causa opus hoc Voarchadu'micum contra Alchi'miã exegimus: ipsumq; ab Archimi'a, & Sophia distinximus. Nosq; operis intẽtionẽ breuibus iã explicuisse, nemo succensere debet, neque lectione huius operis minime perterreri: sed secretiora Naturæ mysteria operis huius adiumẽto suscepto perscrutari, facilius & efficatius poterit: & sophismata Alchi'mistarum, falsariorumq; obtectas tẽdiculas præcauere. Quibus non parum doloris, pariter & damni futurum existimamus hoc nostrum opusculum in lucem emersisse: cum per illud huiusmodi detestãdorum falsariorum fraudes, deceptiones, & uelamenta detegant᷑. A' quibus in posterum a' uiris sanæ mẽtis ex nostri huiusmodi operis admonitione, erit abstinendum.

Quo potiori,

PORTIO PRIMA.

Quo potiori, & magis consentaneo uocabulo purificationis Auri facultas appellari debeat. Caput primum.

Voniam omnis doctrinæ & disciplinæ traditio, iuxta Peripateticorum semitã, á quæstione quid nominis, priusq̃ ab ea quæ quid rei dicitur, exordium capere debet, ueluti præuia scibilium dispositione intellectus: qua professionis illius apex facilius pertingatur: nequaq̃, candidissime lector, illud á ratione alienum fore existimamus hoc primum ostendere: quo potiori uel aptiori uocabulo arcanam purificationis Auri facultatem liceat appellare: & an uerbum illud Alchímia, an id potius Voarchadúmia ei magis cõgruere putandum sit. Neq; profectó uocem illã Voarchadúmia te ádeo latere arbitramur: ut & ipsam nullius esse rei significatiuam putes. Quandoquidem hac in nostra tempestate studiosorum solertia in lucem uenerit ac publicam noticiã Chaldæa professio: qua diebus nostris facile patuit: quod antehac plerosq; latuit artis.s. purificationis Auri duarum cæmentationum perfectarum Inquisitores post ipsum (ut aiunt) Tubalchá in primum ipsius Authorem Chaldæos aut Inquisitores uoarchadúmiæ.

Indos potius extitisse. Quam aliás Cælestem disciplinā uocarunt: Solino: Strabone: Plinióq; testibus: ac Ioāne Pico Mirandulæ comite. Neq; ambigere quispiam debet cur ipsius Authores tam præclaræ metallorum professio ni ita abstrusum indiderint uocabulum: hoc est Voarchadúmia: quæ uox equidē est aptissima, omniq; laude dignissima. Non aūt Alchímia, ut infra: ipsa arte existente imperfecta: illiberali: nulla uirtute prædita: neq; occultæ sapiētiæ participe: sed auara: nō necessaria: falsissima: illicita: uana: neque aliquo pacto addiscēda, aut perquirēda. Immo adultera est operatio: mistura & tinctura sophistica: apparens equidem, sed nō existens: infamis: execrabilis: explosa: & merito damnata: quā prorsus & nos culpamus: execramur: simulq; cū extrauagāte IOANNIS XXII. quæ incipit: Spondent, quas nō exhibent diuitias, pauperes Alchímistę. Necnō cū diui Impatoris CONSTANTINI semper Augusti constitutione incipiente: Q m̄ nonnulli monetarii adulterinam monetam clandestinis sceleribus exercēt, sub Titulo, Codicis de falsa moneta. Et qua ꝯstitutione tales adulteratores, capitali supplicio plectunt͂. Ac cū parte CONSILII. X. Venetorū ꝯtra Alchímicos, cū additione incipiente: Tollenda sunt de medio: insectamur. Neq; ipsam ab Archós, & Mía Græcis particulis (ut nonnulli putāt) habere deriuationem affirmamus: quod significat Princeps (unius, seu uerius)

Pars Cōsilii. x. Venetorū. 1488. 17. Decembris cum additione.

rius)ueri consilii unitatis. Sed iam ad uerbum ipsum Voarchadúmia deuenientes, dicimus ipsum deriuari, ac denominari ab Auro ex duabus rubeis: quod Chaldæo idiomate componitur ab Voarch (Auro) particula Indica primitiua: & Me a á adumo't Hevraice (ex duabus rubeis) quod Latine significat Aurum duarum rubearũ: hoc est duarum cæmentationum perfectarum. Quæ quidem partes simul iunctæ cõficiunt dictionem hanc Voarch me a á adumo't: quæ maximam huius artis proprietatem exprimit & efficaciam. Nequaq̃ uero uocabulum illud Alchi'mia in hac admirabili professione consentaneum fore existimamus. Sed forte nobis quispiam ita obiiciet. Vndecunq; uerbum hoc deriuetur Voarchadúmia parum refert. Cui dicimus hoc referre plurimũ, immo totum: ut mox patere uel intuitu poterit. At si ultro cauillator obstabit inquiens: Et quid tandem? Cum pateat Voarchaumenam artem fore illiberalem: auaram: turpelucram: minimeq; necessariam: impossibilem: nec perquirendam ut superius dixisti. At quippe ita cauillose obiicientem errare plurimum censemus: nostramq; purificationis: Auri duarum rubearum professionẽ esse Voarchaumenam penitus abnegamus: longeq; ab inuicẽ distare putamus Voarchaumenã & Voarchadúmiã. Quãobrem summopere fallitur cauillator ob ipsam uocabulorum æquiuocationem. Idq; memoria repetentes Poe-

Deriuatio uoarchadúmiæ: & quid nominis.

Obiectio.

Solutio.

ticum facile recensebimus: Ne nobis impedimento sitis per Deum hospites: quandoquidem suprafatis monstratum est laudabilem esse Voarchadúmiam: minime uero Voarchaumenam. Absitq; ab hac arcana professione omnis uocabulorum abusio: ueluti pleriq; indies implicari solent, ac decipi: arbitrantes idem uariis significari posse dictionibus. Ac propterea arbitramur hanc mirabilem facultatem uocari posse multifariam iuxta eiusdē diuersos, ac penitus uarios effectus: puta Alchímiā: Chymíam: Calcinıíam: Calcecumíam: Voarchaumenā: & Voarchadúmiam. Quoniam horum omnium nouissimū æquo aio suscipimus & approbamus: idq; merito significare artem liberalem: uirtute præditam: Naturæ consentaneam: occultæ sapientiæ: non auaram: nō uanam: possibilem: uerissimam: & necessariā: totisq; ingenii uiribus addiscendam: & perquirendam. Reliqua uero tanq̄ prorsus illicitam artem significantia & falsam detestamur: illo præsertim argumento: q̄ æquissimo Illustrissimi consilii Decemuirum decreto: Constantiniq; Imperatoris semper Augusti ꝯstitutione: ac extrauagāti Ioannis. xxii. ut supra ꝓhibetur. Si quispiam de Alchímia laborauerit: in consilii Decemuirū pœnas incurrens coerceatur. Ex dictis igiř patere pōt, quo potiori uocabulo arcanam hāc purificationis: Auri duarū cæmentationum perfectaꝝ facultatē, appellare merito quisq; debeat.

Voarchadúmia quid rei: & cui cōpetat. Caput secūdum.

EX supradictis ergo iā patere arbitramur, lector peritissime, quid primū ipsa sit: quādoquidem Voarchadúmia est ars liberalis: uirtute prædita: sapientiæ occultæ: non auara: non uana: possibilis: uerissima: necessaria: & ꝯsequenter perquiréda: quæ metallorum Cábala nuncupatur: Vaticiniumqꝫ, ac Nota. Iccirco non generaliter omnibus conuenire dicitur: sed specialiter tantum Vnctis, Rerūqꝫ dominis, ac sapientibus, & uiris dignis, liberalibus, morigeratisqꝫ: ratione libertatis.

Prima diffinitio Voarchadúmię & quid rei.

Cui cōpetat uoarchadúmia.

SEcundo ea est tanq̄ regimen quoddam cælatum & secretum: quod per manus tantum traditur filiis sapiētum sub luce (licet uulgo tenebris obuolutum) dispositionem: illuminationem: conuersionem: constrictionem: retentionem: metallificationem: purificationem: multiplicationem, & proportionem: demonstrans naturalium ligaminum absconsi & abscondentis: animæ & corporis: densi & rari: diuini & humani: formæ & materiæ: fixi & uolatilis: interioris & exterioris: metalli & petræ: mollis & duri: oc-

Secūda diffinitio Voarchadúmiæ: & qd rei.

culti & manifesti:puri & misti artificio quodam mediãte á domino æterno omnipotenti instituto : sub Igne: Aere:Aqua:& Terra:uel sub magno arcano harum quatuor literarum:Lamed:Kuph:Çadic:& Samech: quæ in Voarchadúmia idẽ significant quod Zain:Nun:Mem: & Iod:quarum caractéres in quadruplici differẽtia apud Hevreos habentur. Nouissimi autem,& Visuales sunt ii (de quibus paulo infra Schemata patebũt)qui in Voarchadúmia idem significãt:quod Aurum creatum ex Natura elementari.i.in uisceribus terræ : purificatumq; ob artificium Diuisionis , & Cæmentationis , ac Hevraice sic denominatum:Zahav niurá mi Téuah iesodii'.

Schema literarum ad Voarchadúmiam pertinentium.

Quarti caractéres literarum Voarchadúmicarum.

א	Aleph .	A . e . i . o . u .
ב	Beth .	B .
ג	Gimel .	G .
ד	Daleth .	D .
ה	He .	H .
ו	Vau .	V .
ז	Zain .	Z .
ח	Cheth .	Ch .
ט	Teth .	T .
י	Iod .	I .
כ ך	Caph .	C . & ch .
ל	Lamed .	L .
מ ם	Mem .	M .
נ ן	Nun .	N .
ס	Sa'mech .	S .

ע.	Ahin .	Ah .	
פ.	Pe .	P .	
ף.	Phe .	Ph .	
צ ץ.	Çadic .	Ç .	
ק.	Kuph .	K .	& c .
ר.	Ref .	R .	
ש.	Sin .	S .	ſch, & ſſ .
ת.	Tau .	T .	& th .

Tertii caractéres literarũ ut ſupra.

א	A. e. i. o. u.	י	I.
ב	B.	כ	C. & ch. C
ג	G.	ל	L.
ד	D.	מ	M.
ה	H.	נ	N.
ו	V.	ס	S.
ז	Z.	ע	Ah.
ח	Ch.	פ	P. & ph.
ט	T.	צ	S̃.

ק ר ש ת

ק . K . & c .
ר . R .
ש . S . ſch, & ſſ .
ת . T . & th .

Conceſſi enim fuere ſupradicti caractéres Moiſi in monte Synai á Domino æterno omnipotenti.

Secundi

Secundi uero in transitu fluuii subscripti:& Abraæ ꝓcessi.

Secūdi caracteres literarum ut supra.

A. o.u. e.i.			I.
B.			C. & ch ii
G.			L. C
D.			M.
H.			N.
V.			S.
Z.			Ah.
Ch.			P. & ph.
T.			Ç.

.T. & th. .S. sch, & ss. .R. .K. & c.

Antiquiores autem hi; & concessi Enoch.

th. ph. ch. Z. Y. X. V. T.

S R Q P O N M L K

Z V X Y & C N

I H G F E D C B A

Primi caracteres literarũ ut supra.

TErtio ea est ars uenæ Auri subministrãs substãtiam, uirtutem metallicam extractiuam in se continẽtem. Exponensq; quomodo eius Forma intrinseca fixa: non deficiens: nec urens: naturaliterq; tincta crocea: & (ne pateat) impedita à quodam misto elementari impertinente metallo Auri: quæ educit ad perfectionem (artificio mediante) ex manifesta Materia extrinseca uolatili: ustibili: deficiẽte: adhærente ipsi Auro uniuersaliter unita.

Tertia diffinitio Voarchadũmiæ: & quid rei.

Proprietates formæ Auri.

Quarta diffinitio Voarchadumiæ: & quid rei.

Ostremo ea est naturalis substãtia onerosa: corporalis: fixa: fusilis: ductilis: tinctáq; & rarificata: occulta Arg. uiui & Sulfuris metallici inustibilis: quodã regimine Cęmenti: & unitate quadam Auri: in corpus densum ipsius Auri manifestum redacta. Quæ mistum relaxat (uirtute ignis, & cæmenti) sua uniformi potentia. Et ipsum Aurum (diuisum ad terminatam purificationẽ) in Adumót a á (quod est Beth adumót: quæ sunt rubeæ duæ. s. duæ cæmẽtationes perfectæ: ad molliciem, fulgoremq; bonitatis (ut dicitur). xxiiii.) se deducit.

Quid efficiat Voarchadúmia.

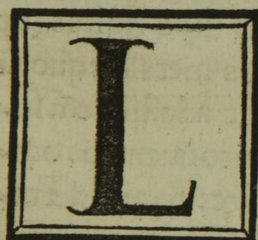
Quibus innitatur Alchímia.

Hoc autem non efficit ars illa Alchímica infamis Aquis aceti: nec (ut dicit) Arg. uiui: nitri: uini: aut urinæ: & aliis quibuscũq; Mẽstruis similiũ feculentorũ: cum Aquarum fortiũ spiritibus: & multiplici calcium, ac metallorũ Fumo: Antimoniorumq;: Arsenicorum: Calcantium: Crocorum: Ferreti hispani: Floris æris: Gummarum: Litargiriorum: Marcasitarũ: Magnetum: Metallinarũ: Talcorum: ac Zelaminarum: Necnon Oleis latericiis: lini: nitri: sublimati: sulfurisq;: cinnabaris: craneis: necnon cũ Terris tinctis: ac realgallibus: Cælidoniis: Lunariis: Argentinis: succisue Garioffilatæ: herbarumq; aliarum: ac tutiis: dirisq; uenenis: in nescio quibus etiam frangibilibus Vasis uitreis fantasticis: ad hoc falsissimis instrumẽtis: Regimine

tis: Regimine quodam uario: incerto: atq; confuso: materiis uariis proiectis super Argentum purum (ut dicitur fixum) metalla'q; adustibilia, & obscura sophisticãdo: ac cuiusq; metalli Materiam maiori imperfectione uolatili, nigri, & adustibili onerando: frustra atq; inani prorsus reductione circa ea laborant. Franci. Petrar. dia. III.

Cur igitur Voarchadúmia sit ars liberalis: uirtute prædicta: sapientiæ occultæ: non auara: non uana: necessaria: possibilis: uerissima: & scita: ac summo studio addiscenda & perquirenda: patet iam ex prædictis omnibus ratio, & diffinitio.

Quomodo fiat ipsa Voarchadúmia. Caput tertium.

Laminarum Auri (proportionati ut infra) & Salis triti ana: mensura una capiatur. Argillæ deustæ, pinsitæ'q; tenuiter duæ. Confectio' uoarchadumiæ.

Cribro taminentur, Sal. s. & Argilla. Mistisq; ad stratum super stratum, in Ollis nõ uitreatis, ac Furno reuerberatiõis, cæmentent.

Notandum est autem: q; omnis cæmentatio (.i. Rubea: Hebraice Aduma') requirit pro singulis uicibus horas xxiiii. ignis. Nempe nouem in augmẽtatione: nouem in fixatione: & sex demum in alteratione. Notãdum.

Notādum. Rursus omnis Cæmentatio incipere debet á proportione diuisa Charattorum uigintitriū & Granorum trium cū duobus Quartis grani Auri fului. Ac pro qualibet uice detrahit ipsa Cæmētatio ab illa proportionata diuisione tantū medium Grani ipsius proportionis nec ultra. Nec ab Auro ullatenus illum detrahere dici potest (quicquid dicant cæteri) cum & Aurum ipsum inanihilabile omni superfluitate carens perfectissimū omnino ac terminatissimum sit omnium aliorum mettallorum adustibilium: & substantia iubilans, ac subsistens in igne: quæ nec á Cæmento corrūpitur: nec á Re qualibet cōburēte ꝯburitꝰ: nec ab Aqua colorificāte: uiridi, aut diuidēte mortificatur, uel deuoratur. Quid. n. in Auro fuluo superfluū est uel diminutū? Certe nihil. Quod si inesset (quod protinus negatur) diminutio substātiæ, uel superfluitas (ut est in Ferro, & cæteris aliis adustibilibus metallis: quorū naturales mistiones maximam retinent adustibilem superfluitatem) maximum sequeretur inconueniens omni uelamine denudādum: quod. s. per uices totum detrahi & anihilari posset: quod est absurdum dicere: & in facto ueraciter falsum. Quia Aurum fuluum euanescere nō debet: pro ut non pōt: quemadmodum cæteris aliis adustibilibus accidit metallis: immo hoc phantasma absit á mente philosophantium: ꝙ Aurum fuluum aliquo pacto possit anihilari.

Quæstio.

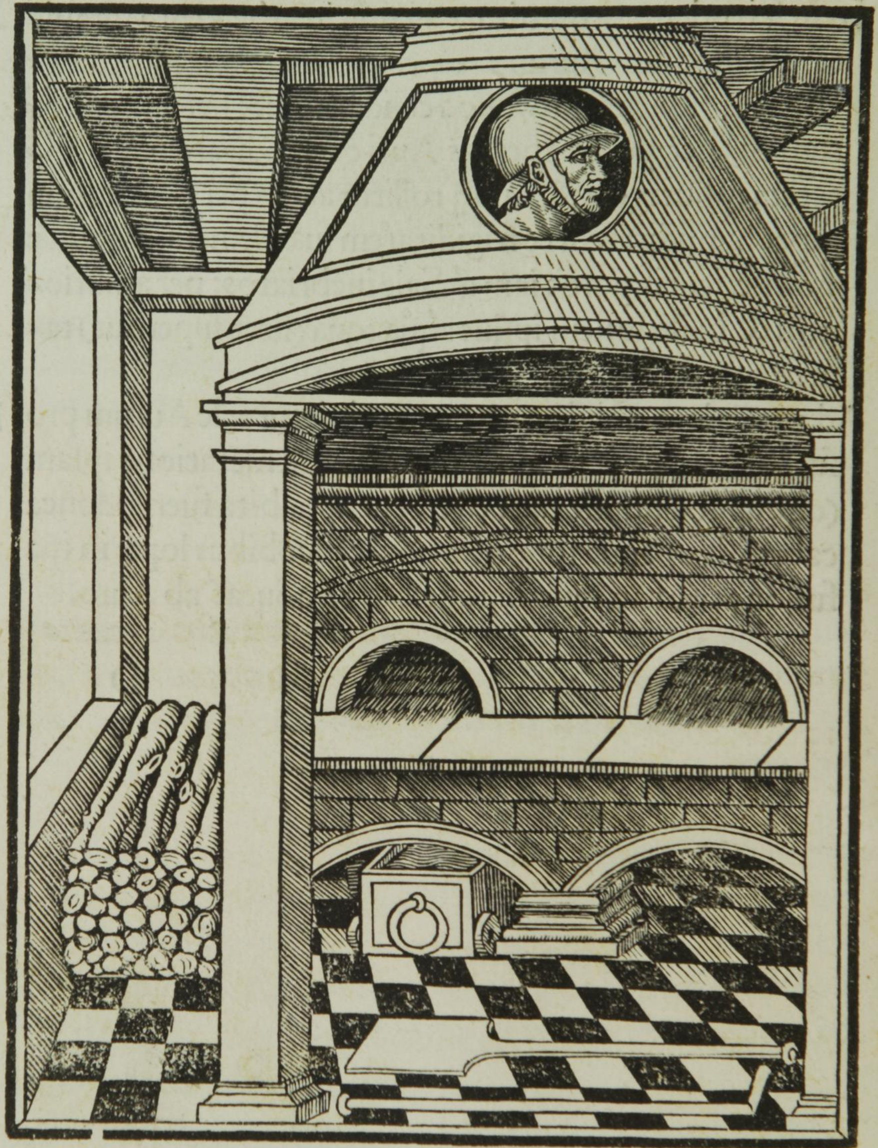
Solutio.

Item

Item sciendum: q omnis cæmentatio uehementer grauitare facit ipsum Aurum: respectu illius Salis ingredientis per fusionem ignis: quod calidum est: & siccum (ut notum est) per poros apertos Auri ob caliditatem & siccitatem ipsius ignis: & nunq̃ tollitur ab eo per contrarium .i. per humiditatem & frigiditatem suæ elementaris aquæ nō aperientis poros iam a' Sale inebriatos: per ablutionem & bullitionem ipsius aquæ: quæ (licet superflue) tamen conceditur. Notãdum.

Aduertendum est igitur: q non recipiatur tale Aurum pro sufficiēti respōdēte: nisi prius post Cæmētationē ipsam (de qua statim hic talis est Fornax) habita fuerit idonea cautio de optima fusione: ut Sal cū scobibus lopæ in ipa fusione penitus supernatantibus remoueat' ab Auro. Notãdum.

Purifico aurum.

Miſtio in radicibus unitatis ſeptuageſimiſecũdi Voarchadúmicorum elementorum. Caput quartum.

O . 14 . Lux minor: Inſertio reſpõdentiæ Charattorum. xii. g. ꝗ. 1. in circa: ſeu. xxiii. g. ꝗ. 1. &. ½. in circa.
S . 18 . Ignis. i. Lux maior.
I . 9 . Cómerriſón.
R . 17 . Aer. i. Lux minor.
Ó . 14 . Lux maior.

72.

N . 13 . Oleum uitri.
G . 7 . Lux minor: Inſertio reſpondéntiæ Charattorum. xiii. g. ꝗ. 2. &. ½. ſeu. xxiii. g. ꝗ. 2. in circa.
A . 1 . Materia prima artis.
T . 19 . Ignis. i. Lux maior.
S . 18 . Aer. i. Lux minor.
Ó . 14 . Lux maior.

72.

. B .

Materia prima artis,ad Voarchadúmiam requisita quid sit:quo noīe uocet̃:quid agat:& qūo flat.Caput quintū.

Materia prima Voarchadúmiæ q̇d.

St autē Materia prima artis pro conficienda Voarchadúmia corpus albissimum:densum:satisq; fusile: ad naturam maxime subtilitatis artificio solutionis aquæ,ac aggregationis ignis reductum. Eiusq; essentia tātum constat ex tribus candidissimis Salibus:animali .s. minerali: & uegetali:abstracta á particularibus materiis solidioribus:hoc est igneis:aereis:aqueis: & terris: existentibus in quatuor elementis naturalibus elementatorū:quæ repeiūtur in sublunaribus mistis:Arg.uiuo: & Metallo quocunq; excepto.

Cognomē. Et quanq̄ á diuersis diuersimode (ut Eleázar in primaria, germaná q; lingua:quæ una,perfectaq;,ac præsentanea perhibetur metallorum medicina:adiutoriū Dei: seu uerius congregatio Dei suscitata) idē denominetur:testantibus nobiscum sapientiæ occultæ Patribus:á Chaldaicis tamē,Arabicisq;:Arabice:Alícalí,siue Calópalí nūcupatur. Verbū ab alí (q̄d est summū) & caló p (q̄d bonum significat:quasi summū bonū Latine dicit̃) cōpositum.

Actio. Disponit hæc Materia prima artis naturaliter:conuertit: cōstringit: ligat:ac proportionat omnem calcem: uenāue:corpusq;

ue: corpusq; metallicum: siue spiritũ uolatilem. Tali autem modo subministratur, conficiturq;.

Extracta eni uirtute formatiua: cõstrictiua: continuatiua: unctuosa: seu uiscosa: ex gutta librarum quingẽtarum & quatuor Ignis albi uiui, recentisq;: cum libris septuagintaduabus Aquæ cælestis: in ea' q; solutis libris decẽ & octo Salis calo'pali: facti ex libris centũ & quinquaginta Salis uegetalis: & cẽtum mineralis: simul cum libris duodecim uegetalis: ac libris sex animalis purificati ob euaporationem ignis sufficientis: in Olla terrea solida, huiusmodi Salia adinstar olei liquefacti, conuertantur. Confectio.

Deinde igne cõtinuæ reuerberationis in fornace hoc congregatum per noctẽ, & diem, in optimo Cacabo ex terra ualentina transferatur: nitidum oleum in Vas ferreum: seruando (Corpus: hoc est Aquam permanentẽ: Baurach: Boracem: Ceram: Coagulum: Cho'mer risso'n me a a melachot: Gemmam: Hyle: Lopam: Materiam primam artis: Pinguedinem: Sal ali'cali': amarum: nigrum: elebroth: Terram potentialẽ: Tincar: Vitrum pharaonis: seu inanihilabile: & cætera) Oleum uitri. Arnal. in nouo lumĩe. c. 8. Cinis uero. Synonyma

Nostris igitur auspiciis tm̃ intelligentium aures pateant.

Purificatio ſpiritus Voarchadúmici: Extractio animæ ele mētaris Voarchadúmicę: Multiplicatio miſturę animę, corporis, & ſpiritus Voarchadúmicorum: Proiectio, Reductióq; Argenti & Auri. Caput ſextum.

Electio Arenæ albæ: & Arg. uiui.

Lectis enim Arenæ albę nitidæ partibus tribus ad menſuram: & parte una Arg. uiui (quod aliter uocat̃ Aqua ſicca: & cætera) ut infra: ✠. Notabis ergo: & cætera.

Mūdatio ſuperfluitatis Arg. uiui.

Primūq; ſimul per lapideum Aludel ad ignem cōtinuæ ſubtiliationis traductis in lapideo Carahá, ſeruetur ſic Arg. uiuum: prius tamen ab omni fætore & aquoſa humiditate, ac nigredine aduſtiua per ſeptem uices ſic mūdatum per ignem: ut patet infra: A. Notabis ergo ꝙ dicimus ſine ipſius mundatione: & cætera.

Electio Olei uitri: Elemētorumq;.

Sumpta deinde proportione illa, uniusmet ponderis Olei uitri, & Materiæ primæ artis ut ſupra: B. factæ ex ſale triplici. Partibus item ſeptē Lucis minoris: quatuordecim Lucis maioris: decem & octo Aeris: ac Ignis partibus decem & nouem: ſeu ut dicetur īfra: Primum ergo principium naturale: C. & cætera.

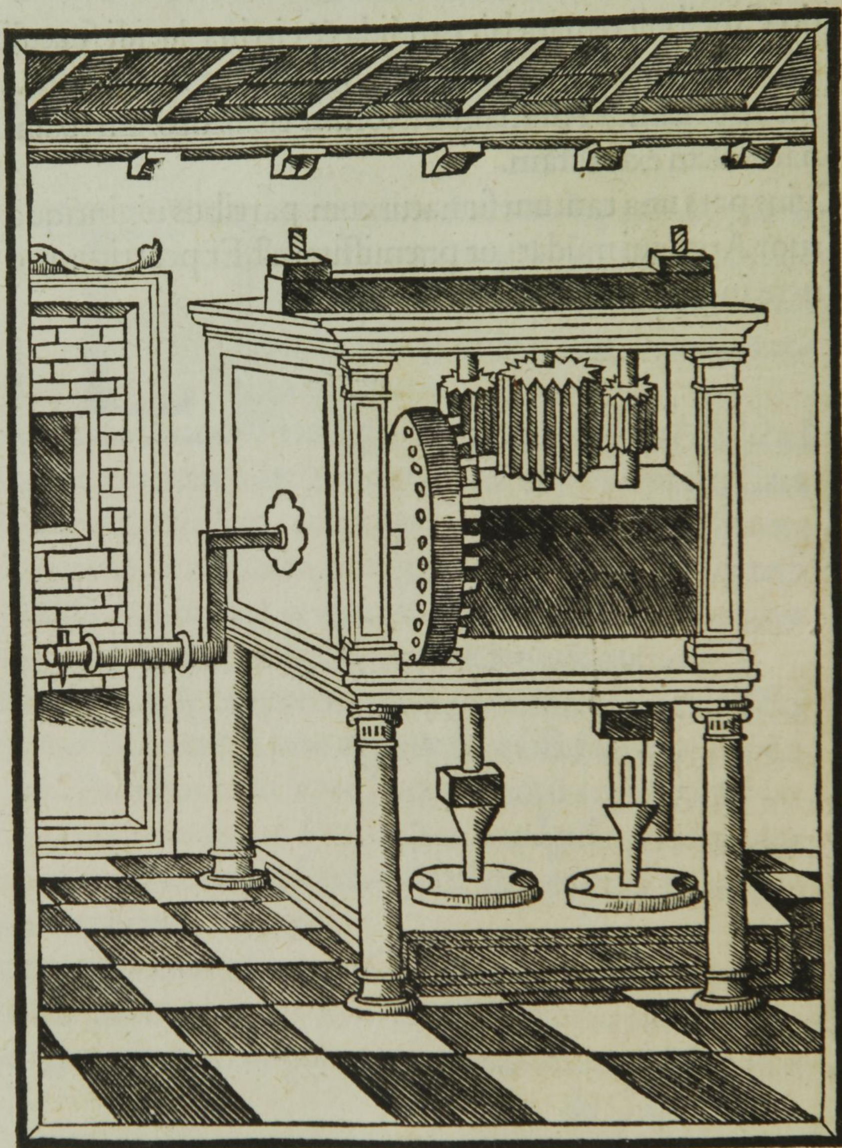
Mundatio elementorū ſuperfluitatum cū Materia prima artis.

Paratisq; omnibus his cum Gemma (Arg. uiuo excepto) ſimul uirtus roboratiua fixa in elemētis huiuſmodi exiſtens, per ignem continuæ fuſionis duaꝝ horarum: quę in fundo Crucibuli

do Crucibuli remanebit candida & citrina lucidi speculi adinstar splendēs: remotis scobibus pariter seruetur: quā hic appellamus Animam dictorum elementorum fixam naturalem extractam.

Cuius pars una tantum sumatur cum partibus uigintiquatuor Arg. uiui mūdati, ut præmissum est. Et per triturationem in Porfido consimili. Mistio elemētaris Aię cū Arg. uiuo

Contero totum,

Anima ipſa commiſta cum dicto Arg. uiuo, in Sacculo li neo, per refricationem in Aqua calida, nigredinem omnẽ & fætorem retinẽtẽ in Catino ligneo ſeruetur: ſi quid for te reliquum eſſet nigredinis adhuc & fætoris. Repetendo hunc ordinem toties, quousq; Anima hæc pernitida pror ſus, ꝑ uices deueniat (interuẽtu Arg. uiui, calidæq; Aquæ iam dictæ) ad maiorem ſerenitatem q̃ erat primo: & ad Aquam albificantem ipſius domini Regis metallorum.

Notandum eſt autem, ꝙ deficiente huiuſmodi Animæ pu- ra mundicia ab illa miſtione aquæ uiuæ Fumi albi (quæ poſtmodum ſimul per triturationẽ cum proportione ſuæ Materiæ primæ artis componitur (ut infra) & commiſce tur poſt nigrificationem, dealbationem, citrinationẽ, & rubificationem ipſius Animę, & Arg. uiui) ipſum rubicũ- diſſimum Stagnum non dequoquitur cum Sale elebrot iam dicto in lapideo Aludel cũ requiſitis ſuis elementa- ribus naturis rubificatis, ad ultimã uſq; fixationẽ ipſaꝝ (ut ſupra) naturaꝝ elementoꝝ rubificatorũ: nec in pri- mam Materiam artis attrahitur illa naturalis eſſentia: & ſubſtãtia fixa intima Animæ radicalis quæſita, ab ip- ſa Forma dictorum elementorum commiſtorum: immo ipſa penitus oneratur imperfectione. Nec alio quouis in genio, uel arte fieri poteſt (quamq̃ aliter narrẽt Alchimi- ſtæ) q̃ ſolo hoc artificio, aut Natura ipſa naturarum fie- ri queat in uiſceribus terræ: nec mũdari, aut teneri. Hæc Notandũ.

uero si careat nigredine, albedine, citrinitate, & rubedine: aut euanescat cum Arg. uiuo: Argentum purum, & Aurũ fuluum haud augebitur unq̃. Quod testatur & Morienus cũ omnibus simul in Voarchadúmia Patribus: ut infra: D. Primus ergo modus est sublimatio: per totum. Attendatur ideo ne careat, neu deficiat: & cætera.

Mistio spũalis Aię cum Oleo uitri.

Ex hac deinde Anima commista, nigrificata, dealbata, citrinizata, rubificatáq; : sumatur pars una. De Oleo autẽ uitri tres partes sumantur.

Fixatio Aię cum spiritu in corpore Olei uitri.

Synonyma

Reiteratio septuplex.

Et ex Aquis huiusmodi mollibus, & duris: stabilientibus: aptisq; lustrari: quæ sunt Anima: Corp9: & Spiritus: hoc est Sudor solis cum Corpore: & puro radicali ipsius Animæ maioris Lucis & minoris elementorum rubificato℞: per Triturationem: Corruptionem: Generationẽ: Augmentationem: Fixationem: Alterationem cum loci Mutatione: simul iunctis: fiat per NVTVM & igneni gradus tricrucis nouus Adám: uel Sulfur rubeum non deficiens: nec urens. Necnõ per septuplicem reiterationẽ: semper cum parte una Animę rubificatæ: tresq; partes Terræ mortuæ prædictæ restantis: quod est corpus nuncupatum Subsolanus: Oliua perpetua: &(ut infra: E. Visa autem Electione: Mundatione: Mistione: & cætera: in notando illo: Item notabis ꝙ istud corpus habet multa nomina circa finem) Substantia rubea indeficiens, & urens. Huius, tres partes, sup unã Auri, & Argẽti ana: & una tantum ipsius

tum ipsius Auri,& Argenti:super.C.partes:super.D.partes(& ut infra:M.In medicinæ autẽ: & cætera)uel super illum indeterminatum numerum,tam Arg.uiui,q̃ Metalli:reducta per proiectionem: dabit Argentum purũ cum Auro fuluo permistum.Quod quidem postea smeratum: seu cupellatum:ac deinde inquartatũ:diuidarur per aquã diuisionis.Et Argentum demum etiã ab aqua per distillationem diuisum :per fusionẽ confletur.Atq; Aurum diuisum etiam ipsum per fusionem:cum Chrysocolla reducatur.Hæc hactenus.

Proiectio me Aduma super Aurũ & Arg.& istorum: super indeterminatũ numerum tam Insipidi, q̃ Metalli.

Arcana(faciẽtia ad Voarchadumiam:Aurifabrilem : Cudimiam:Officinam nummariam:& metallorũ Cabala) de Ponderibus:cũ suis Schematibus. Caput septimum.

Reductio Argenti, & Auri.

Icet Pondus affinationis:Aurifabrilis: Cudimiæ:Officinæ nummariæ: & metallorum Cabala:diuidi possit (imaginarie)in infinitum :ea tamen diuisione relicta(cum sit ualde onerosa: & ipsum Pondus onus graue)uisibiliter:& iuxta cõmunem usum : sequẽtes Sophorum archicanoporum partitionẽ, in nouem discretis nominibus sectiones diuidimus:quæ sunt.

Cudimiæ synonyma.

Pondera cu dimi'æ.

Posta:Rubus:Marcus:Marca(aliter Bes)Vncia:Quartus (aliter Nummus aureus antiquus) Charattus(aliter Siliqua)Granum:& Eximus.

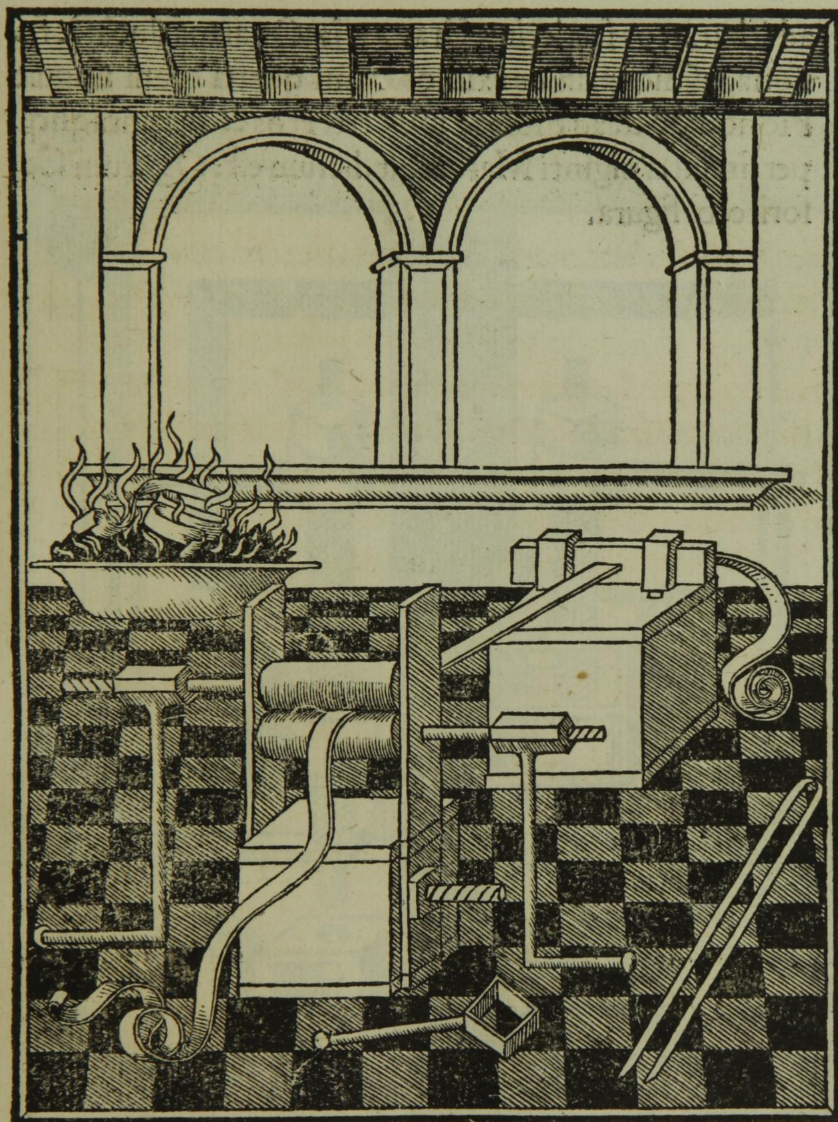

Posta est quantitas hac nostra ætate & more Veneto,Marcarum.40.ad Charattos.1152. singula Marca:tali intersigno notata.

Rubus itē.20.Marcarum:hoc signo exprimitur. ad Fiónos autem.68.&.q.1.Fióni pro qualibet Marca in Auro.cuius Truncafilæ quadræ instrumentum hic patet.

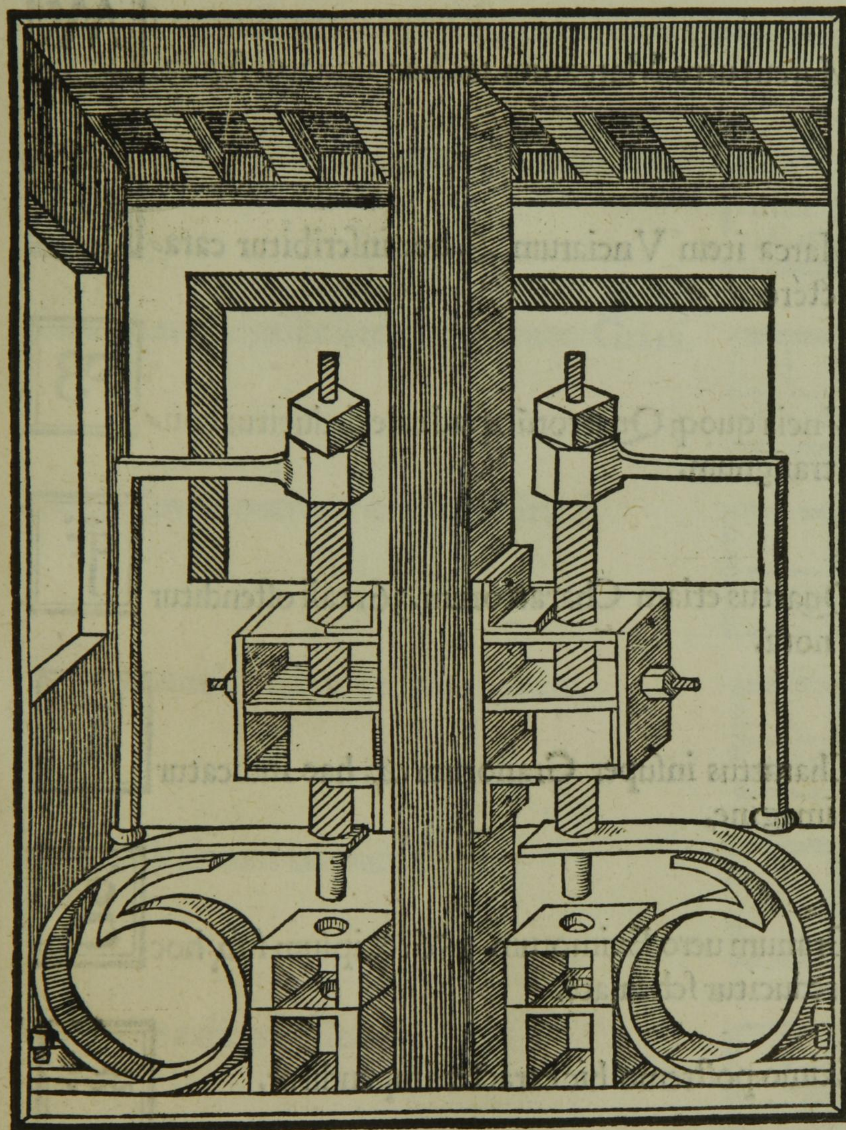
Aspera pla-
no.

Pondus fio' ni Auri.

ad Charattos sexdecim: Grana tria: Quartos duos: & sex nonagesimos primos eximios eximi quarti grani singulo Fio'no: hoc est ad Fio'nos mille trecẽtos & sexagĩtaquq;: per singulas uiginti Marcas: ut dictum est. Quorum Cesorii ecce figura.

Fio'nos æquo.

Marcus uero Marcarum.16. hac ſignatur figura

Marca item Vnciarum .8. hoc inſcribitur cara-ctere.

Vncia quoq; Quartorũ.4.ad tale deducitur con-traſignum.

Quartus etiam Charattorum.36. tali oſtenditur nota.

Charattus inſuper Granorum .4. hac indicatur imagine.

Granum uero Eximorum. 256. & ipſum ſub hoc reducitur ſchemate.

Eximo poſtremo hic caracter impenditur.

Non eſt

Non est tamen ignorandum Granum iterum ipsum diuidi in partes octo uisibiles Eximorum.s.

Ducẽtesimum quinquagesimumsextum eximũ: Grani. $\frac{i}{256}$

Centesimum uigesimũoctauũ eximum: Grani. $\frac{i}{128}$

Sexagesimum quartum eximum: Grani. $\frac{i}{64}$

Trigesimumsecundum eximum: Grani. $\frac{i}{32}$

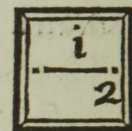
Sextumdecimum eximum: Grani. $\frac{i}{16}$

Octauum eximum: Grani. $\frac{i}{8}$

Quartum eximum: Grani. ac

Semigranum.

Quoniam autem Aurum fuluum, ſeu (ut aiunt) finum: nō mediocriter importat de Eximo in Eximum: tam reſpectu quantitatis, q̄ perfectionis. Ideo uti de re non parum conducente: intelligentiæ oculos aperiant reliqui.

Conſtructo præciſi ponderis æquilancis. Caput octauū.

Æquilancis dimenſio.

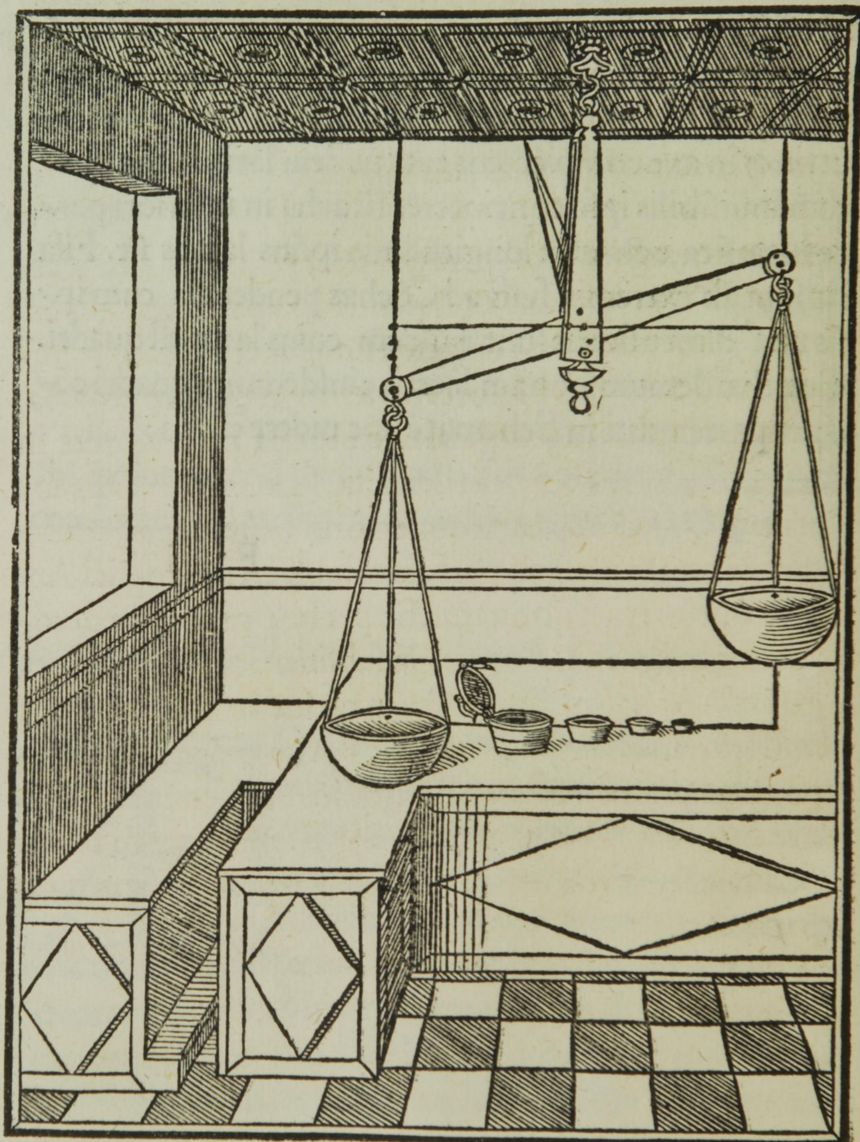

Quilancem, uel Bilancem, é duobus lateribus, immo ab laterum æqualitate dictam: ex quadro perfecto, & ſemi cōſtare dicimus. Fuſti eius lōgitudo tantum metitur, quanta eſt dimenſio unius lateris quadri eiuſdem. Medii autem, extremorumq́ craſſitudo, ſeſquialterā habet proportionem: trium. ſ. ad duo. Haſta uero lancis, ſeu inuiſibilis, á baſe ſuper axem, in medio æqualiter diſtans ab extremis:

in cacumen

in cacumen ſurſum erecta, pyramidis iſtar:a tribus ī unũ deſinens minutum:ad ſemiquadri quantitatem (nempe terdena & tria minuta) protenditur. Iuga quoq; lancem utrinq; in axe complectens tantundem latitudinis, quã-tum inuiſibilis ipſa continet:& Bracha in inferiori par-te Iugæ ſita, octauum longitudinis ipſius lancis ſit. Fila rurſum ab extremis fuſti ad Cõchas pendentia, cum ip-ſis una, dimenſionis ſunt eiuſdem, cuius latus eſt quadri. Conchæ demum, nonam lateris eiuſdemmet quadri cõ-tinet partem:uti in Schemate hoc uidere eſt.

Res pōdero

Descriptio uariarum particularium operationũ pro ampliori artis huius elucidatione. Caput nonum.

Aes arsum cum Fornacis eius imagine.

Vpri pars una: Aluminis duæ (seu Tartari) & Arsenici tres partes recipiant͂. Duo extrema simul iũcta Ferreo pistillo i Mortario æneo in puluerẽ redacta, aquaq; deinde aspersa cum Venere in bracteas deducta, sepultáq; in Olla locentur. Quod suo cum coopertorio in uertice ad crassitudinẽ subtilis calami perforato: uulgari ac simplici Argilla optime post obturetur. Et per horam mistura decoquatur in igne: seu Fornacula sublimationis. Deinde ea extracta & frigefacta: positáq; rursus in Fusorio terreo mistura (cuius cum Fornace hic statim expressa est imago) inter prunas cõfletur. Ex qua scobes Ferrea uirga, donec elucescat, depurgẽtur. Deniq; in instrumento ferreo (Canale, seu Rielũ dicto) á Fusurio deponat͂: seruetur q; frigefacta. .G.

Fundo metalla.

Æs ustum.

Quæ facienda prædiximus de arso : eadem de habendo Ære usto mistionem ipsius tradētes facienda censemus hac serie.

Æris pars una : Calcantis romani duæ (seu Salis) & Sulfuris tres partes sumātur. Reliqua omnia ut in præmissis: G. seruentur.

Anielum album, & nigrum.

Sumatur de'Argento cupellato: pars. 1.
Æris: partes. 2.
Plumbi nigri mollis: partes. 3. ad pondus æquale.

Et simul fusa omnia, ac bene mista proiiciant' in ana (hoc est tantundē) Sulfuris tusi in Crucibulo bene operiēdo. Frigefactum tādem hoc totum: & a' scobibus per fusionem a'pprime mundificatum, seruetur in uirgulis.

Idem est iudicium in conficiēdo Anielo albo: duobus tm̄ exceptis. Vno. s. ꝙ Stannum loco Plumbi nigri: Altero aūt ꝙ Arsenicū loco Sulfuris: capiatur bene contusum. Notandum

Aqua ad diuidendum Arg. ab Auro.

Capiatur de Nitro refecto: & Alumine ana.

Æqualiter iuncta,& in Mortario pulverizata simul p Tortam bene circũlinitam fundo nudo, & Recipientem sigillatum, distillentur per ignem ad totam exhalationem spirituum: cum reseruatiõe spiraculi in sigillo ad opportunam occasionem.

Discalcinetur hæc Aqua diuisionis per ignem etiam cum Charattis sex Argẽti puri pro unaquaq; libra Aquæ prædictæ,& seruetur ad usum.

Notandum .H. Notandum est autem: ꝙ ana spiritus Aluminis usti: seu Calcantis,ac Nitri refecti: uidelicet libra una de quolibet super unciã unam cuiuscunq; metalli in tenuissimis bracteis deducti: ter reiterando: metallum conuertit in transparens oleum.

Argenti,& Auri calcum.

Æris partes tres cum tribus quartis sumantur ad pondus. Et pars una cũ uno quarto Zelami'næ in ualle Siria'na repertæ in uico nomine One'da. Vocat' hæc Zelamina aliter Tuthia alba:& est mine'ra Bergomẽsis. Sternantur stratim in Crucibulo: & per ignẽ continuæ fusionis duodecim horarum fundentur cum Vitro: ac seruentur ad usum: proiectæ primo in laminas a' scobibus peroptime mundificatæ.

Notandum Eadem traditur dispositio subministrando Argenti calcũ: hac tamen

hac tamen lege ſcilicet: ꝙ pars dimidia cum uno octauo Stāni, ſeu Æris arſi: ſumatur loco Zelami'næ cōtra tres partes, & tres quartos (ut ſupra dictum eſt) Æris.

Argentum maceratum.

Sumatur Arg. in tenues bracteas tuſum: & in Olla non uitreata cū ana Sulfuris tuſi in Fornace ardeat per dies. 18. per ternos, ſuperaddendo de nouo Sulfure. Deinde cum partibus. 6. Arg. uiui (aliquantulum ſimul calefacti) maceretur diutina trituratione in Porfido. Abluatur aqua: & bene deſiccatum ſeruetur in nitidiſſimo Vaſe uitreo, ſeu uitreato. .F.

Aurum maceratum.

Bracteæ Auri fului ad tenuitatem ductæ fortiter ignitæ cū partibus ſex Arg. uiui: macerentur una'. Lota demū macera cum aqua, & bene deſiccata ſeruetur ad uſum: ſicut dictum eſt ſupra de Argento.

Bullimentum pro Argento.

Sumātur de Aqua cęleſti. lib. 10. de Tartaro albo tuſo. lib. 1. cum tribus unciis.

Et opera ipſa argẽtea nigrificata ad ignem, in Vaſe æneo poſita, omnia ſimul bulliant: quoad niuis inſtar albeſcãt. Tunc extracta bruſtientur ad aquã frigidam, limpidãq;. Tandem Tripolo eburnita ſeruentur.

Bullimentum pro Auro.

De Lotio hominis. lib. 10. ſumantur.
Sulfuris unciarum quinque.
Tartari. 10.
Miſceanť omnia tuſa in Vaſe æneo. Et in hoc opera aurea (igne primũ calefacta) impoſita bulliant: donec crocea reddantur ut Auripigmentum. Reliqua ad præmiſſum ordinem de Argento omnia rite ſeruentur.

Notandum Notandum eſt autem: q̄ pars una Floris æris cum ana Calcantis romani: & partibus duabus Nitri cum ana Salis armoniaci bullita omnia ſimul cũ dicto Lotio (ut dictũ eſt) colorem Auri uiuaciſſimum dant Auro: ultra Charattos. 18.

Notandum Idem eſt iudicium redactis in bitumen prædictis ſimplicibus (cum acerrimo Aceto) Flore æris. ſ. Calcante romano: Nitro: & Sale armoniaco: per modum recoctionis.

Calx

Calx Argenti.

Procedatur ut dictum est supra. F. Sumat Arg. in tenues bracteas tusum: & cætera.

Calx Ferri: & omnium aliorum metallorum durorum.

Bracteis, seu laminis cuiuscunq; metalli duri in fornacula cæmentationis per dies. 22. ardẽtibus: cum duabus partibus Calcantis romani: & tribus Sulfuris triti (uel sine alia mistura) fit Calx metallica impalpabilis.

Cerussa: Minium: & Zalolinum.

Laminæ Plumbi nigri mollis in terreo Vase in terma, fundo ad quatuor tm̃ digitos uitreato cum multo acerrimo Aceto: ita suspendantur ut continue per duos & uiginti dies Aceti uapore tangãtur. Quo corrupta tandem Plũbi nigri essentia, & in puluerem album redacta, Cerussa nuncupatur. Hæc autem Cerussa: siue residentia Plumbi nigri (ut supra) usti, tenuissime (cum aqua) triti: posita'q; in Capellis terreis sparsis, ac longis ad cubitum: non lutatis quidem: uerũtamen opertis in Furno: ita locatis, ut ignis tantummodo fundum eorum ascendens percutiat, sed non per reuerberationem: uratur per horas. 48. Inte-

rim autem sæpius Ferreo instrumento agitata residentia quoadusque in rubeum transmutetur colorem: tunc pariter mutato nomine non Cerussa, sed Minium appellatur. Hoc rursus trituratum (cum albo Aceto) & ad umbram desiccatum, in citrinum uertitur colorem, quod est Zalolinum.

Cinnabaris constructio.

Argenti uiui pars. 1.
Sulfuris (igne léto carbonũ liquefacti) pars una & semis.
Misceant̃ in Vase æneo patulo Ferreo instrumento haud quaq̃ ligneo. Durata autem frigore hæc mistura, & pinsita, reponatur in Vas uitreum idoneum optime lutatũ: locatumq; in Furno sublimationis: fundo detecto, ac loco aeri peruio p horas. 14. remisso igni: mundando oleositatem Ferro quoad transierit per collum Vasis. Deinde per tantundem temporis igne intenso Vase laminis ferreis operto fixetur. Vbi tãdem Vas refrigeratum fuerit, rumpatur: seruato Cinnabari.

Consolidatiuum Cinericii.

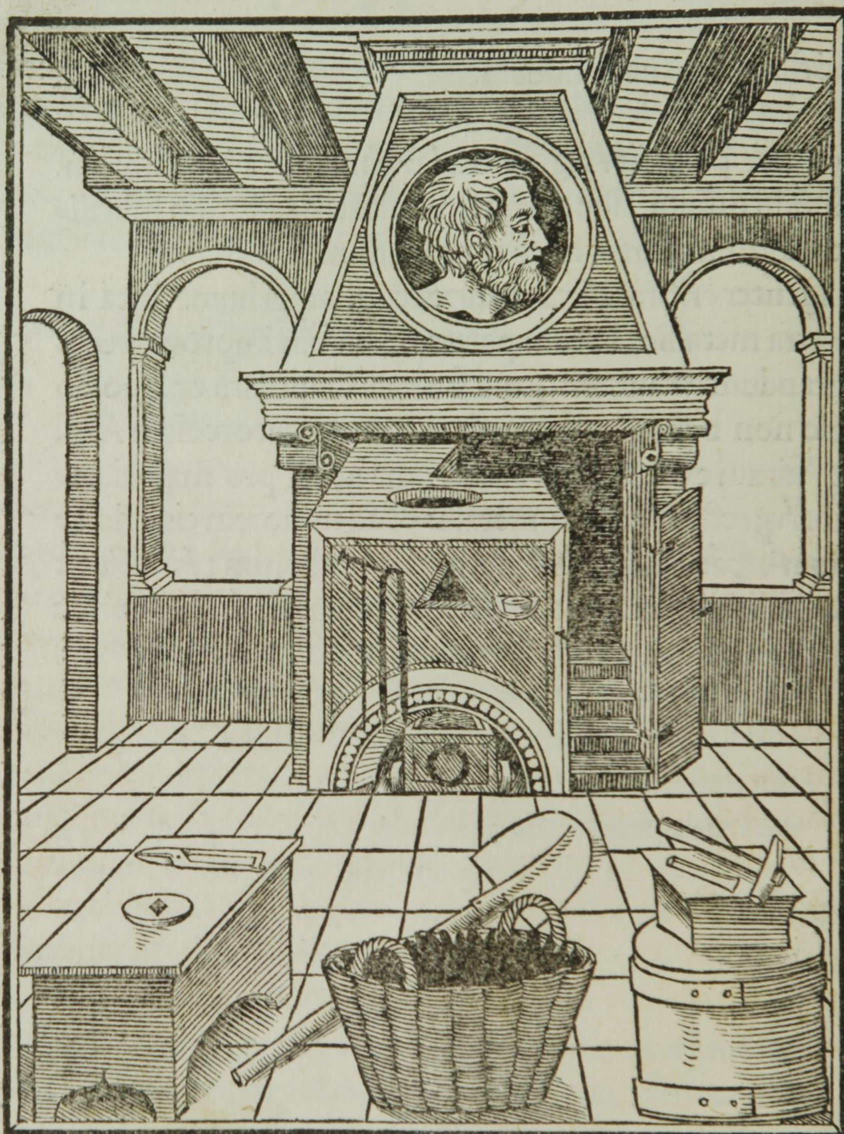
Argilla deusta, & tenuiter tusa pars una capiatur ad mẽsuram. Cineres lixiuio demissi, & mortificati, desiccati'q; partes

partes duæ. Deĩde simul ambo cribrata: pariter seruent.

Cupella, & Fornax eiusdem.

Sumatur pulueris Argillæ crudæ pars una ad mensuram. Spodii ossium, siue cornuum castrati deustorum subtiliter tusorum partes quatuor cum dimidia.
Diligenter cribrata seruentur: & cum aqua humectata in Verra metallica totum pariter excusum impromptent.
Notandum est autem: q qui format Cupellam ex Spodio solo non bene sentit omnino pro mercatore circa Arg. & Aurum extrahendũ. Aduertant igitur pro maiori, tutiori'q; redundatione metalli: & ad minorem eius defectum arcanum hoc Affinatores metallorum: Aurifices: & Cudimi'æ mercatores. Ad quorum noticiam simul hic tradimus Fornacem cupellationis. Notandum

Emũdo sub tiliata.

Flos Æris.

Corporentur in lib.640. Terræ uiridis solutæ in lib.240. Aceti acerrimi: cum lib.26. unciisq;.8. Armoniaci:lib. 160. Æris soluti in lib.320. Aquæ diuisionis.

Omnia autem probé mista, positáq; in Ollis grossis sparsis non uitreatis superaddẽdo stringãtur. Deinde in sacculis de corio optime densis seruentur.

Metallina.

De infrascriptorum simplicium pulueribus: uidelicet Realgalli: uel Auripigmenti: siue Arsenici: Calcis albæ uiuæ recentis: Tartari albi ana ad pondus sumatur. Albuminis autem oui gallinæ pars media plus: cum quo pulueres ipsi per setatiũ optime coopertum prius simul commisti incorporentur. Bitumẽ autem huiusmodi deinde idonea in Botia detecta impositum per horas.12.igne ascẽsorio sublimetur. Vasis tamen fundum ad mediium usq; luto ex lana, seu tomento, & argilla partibus duabus.s. argillæ, & una tomenti confecto sit oblinitum: & os pariter bombice, uel stupa obturatum, Metallinam tandem reperies collo Vasis argenteo colore adhærentem.

Lutum tomenti.

Oleum omnium metallorum.

Videatur (ut supra: H.) Aqua ad diuidendũ: circa finem.

Purpurina argentea, & aurea.

Mistura Arg. uiui: Marchesitæ, uel Stanni: Arsenici: & Salis armoniaci ana: posita in Botia uitri: si decoquat per horas. 321. ad ignem, colorabitur argenteo colore. Verũ si loco Arsenici sumatur Sulfur citrinum in pane nitido, aureo colore tingetur: & tunc dicetur aurea Purpurina.

Aduertendum est Nota.

Refinatio Chrysocollæ.

Refiltratæ in libris ducentis septuaginta Aquæ cælestis: libræ nonaginta Pastæ (seu Lapis) Chrysocollæ: cum libris decem Aluminis: & Aluminis fecis libris octo cum quatuor unciis uniusmet ponderis: in Vase æneo p lentam, continuamq; ignis exhalationem tm̃ liquentur ut aqua. Deinde per optimam operturam pannorũ laneorum ne spiret: neue ullatenus spirare possit: Vas refrigeratum per dies tres stabili in loco locetur. Reuulsus autẽ Borax in spõdilibus uasis agglutinatus (habita primum per ĩclinationem optima aquæ euacuatione) ablutusq; frigida: & bene desiccatus ad Solẽ: nitidus, unctus Oleo

lini crudo

lini crudo, ponderatusq; in Vase nitido seruetur.

Solidatura tertia pro Arg. & Auro.

Partes tres Argenti pro Argento: uel Auri pro Auro. Et pars una Æris arsi pro Argēto: uel Argēti ꝑ Auro sumptæ (facta nihilominus mistione primum optima in Fusorio ad ignem fusionis) seruentur laminæ.

Specula metallica frangibilia.

Mistis per refusionem Manicæ partibus tribus Æris: & pars una Stanni tantum: proiiciantur laminæ ad planā, & pontellum in Petra columbina altera alteri imminente. Misto nihilominus primum ad ignem uenti fuso. Deinde laminæ ad mensuram æquētur a' superfluis cū gladio: & planentur Smerillo medio, ac tenui ad siccum per longum, ac transuersum: primo super lignaculis ex tabula huiusmodi agglutinatis cum Gypso crudo, & aqua super tabulam. Postea lustrent' super panno lineo rudi: uel corio a' parte domestica: Sponthi'a: uel Tripolo: & Cerussa: aut Calce stāni: aspersæ tamen prius Oleo. Deinde palmis manuum siccatis tersæ, nitidatæ, & capsatæ seruentur. .I.

Specula non frangibilia.

Specula infrangibilia cuiusuis dimensionis ob malleationem in reliquo (ut proxime supradictum est: I.) rite fiãt: præter q̃ subiecta essentia, quæ tantum constat de solo Arg. cupellato.

Spodium de Ossibus.

Ossa tibiaꝝ boum deusta ad ignẽ continuum in Fornacula cæmẽtatiõis per horas. 2. Spodiũ uocat' de Ossibus.

Sublimatum.

Sumptis de Nitro mollito lib. 50.

De Sale.
De Alumine: seu
Vitriolo usto. | mollitis.
Et de Arg. uiuo ana lib. 100.

Omnibus simul iunctis, Arg. uiuo tamẽ prius in Aqua ad diuidendum quantum sufficiat in Vase ligneo mortificato, Mistura huiusmodi in Vase uitreo (cũ Alembich) aperto per horas. 24. ad lentum ignem lignorum per Cineres sublimetur, seruetu rq; diligenter.

Notandum

Notandum nihilominus non poni de misto pro quolibet

Vase

Vase plusq̃ lib.87. Insuper Aquæ ultimo stillatæ ualen ad alias quoq; mortificationes: ideo seruentur. Notandum

Terra ad deargentandum metallum, & inaurandum.

Solutum igne Argentum de cupella. ℥.1. in unciam unam Aquæ diuisionis, iungatur cum puluere Salis, & Tartari albi ana unciarum sex.

Sicq; in Vase uitreato cum Spatula lignea (non autem metallica) mista seruetur Terra calore densata.

Notandum est etiam talem ordinem penitus seruandum esse in cõficienda Terra pro inaurãdo: quæ ab Aqua diuisionis, & Argẽto seclusa madefiat Oleo auri. ℥.1. (Auri. s. soluti) pro qualibet libra prædictorum pulue rum. Notandum

Tuciæ constructio.

Sumantur de Antimonio lib.96.

De Calce silicis lib.48. De Alumine catino lib.24. De Ære arso lib.1. cum unciis quatuor. De Plumbo: & Stãno simul calcinatis lib.8. uidelicet pro una qualibet parte Plumbi, duæ partes Stanni. .K.

Hæc omnia simul corporentur cum aqua: triturenturq; in Pila figuli. Mistura deinde hinc exempta, & in plano furfuribus strato adinstar placẽtæ desiccata in igne car-

bonum per horam coquatur: poſtea pinſetur: trituretur: ac taminetur. De puluere autem eius tenuiori fiat bitumen cum Albumine ouorum: & idem Cánis ferri inuolutum, & inſperſum groſſiori puluere eiuſdem, atq; ſic in umbra ſiccatum per ignem reuerberationis recoquatur iterum per horam.

Notandum

Vbi autem nimium nigreſceret: Cannæ ut ſupra bituminatæ candẽtes ſæpius extinguant̃ in aqua Calcis Plumbi & Stanni: ut ſupra dictum eſt. K.

Singularia præmiſſa cur poſita ſint. Caput decimum.

SIngularia hæc (nempé) Aqua diuiſionis: Refinatio chryſocollæ: Æs arſum: uſtum: & reliqua particularia ſupradicta nõ ſit qui arbitretur temere poſita: tanq̃ a principali negocio aliena: uel ut omnino ſuperflua. Nõ enim fruſtra, immo neceſſaria ceu per gradus quoſdam ad perfectionẽ huius Magiſterii purificationis Auri (ſcilicet) qđ præcipue intendimus (ut cuiq; in his oculato palám eſt) poſita ſũt. Nã ſicut arbor ex floribus feracem, uberemq; fructuum meſſem indicat: & ubi non affuerit ignis usq̃ fumus exhalat: ſic huiuſmodi exercitamenta cũ inſignia ſint: ac certitudo efficaciæ & ueritatis præmiſſorũ: tum

ſcopus

ſcopus quo huius artis pſeudoprofeſſores (Alchi'miſtæ uulgo dicti) impingentes fracti protinus, & cõfuſi reuelent: patefacta'q; eorũ fraude, & falſitate de medio ſublata, Simplices tuti, & cautiores reddantur.

PORTIO SECVNDA.

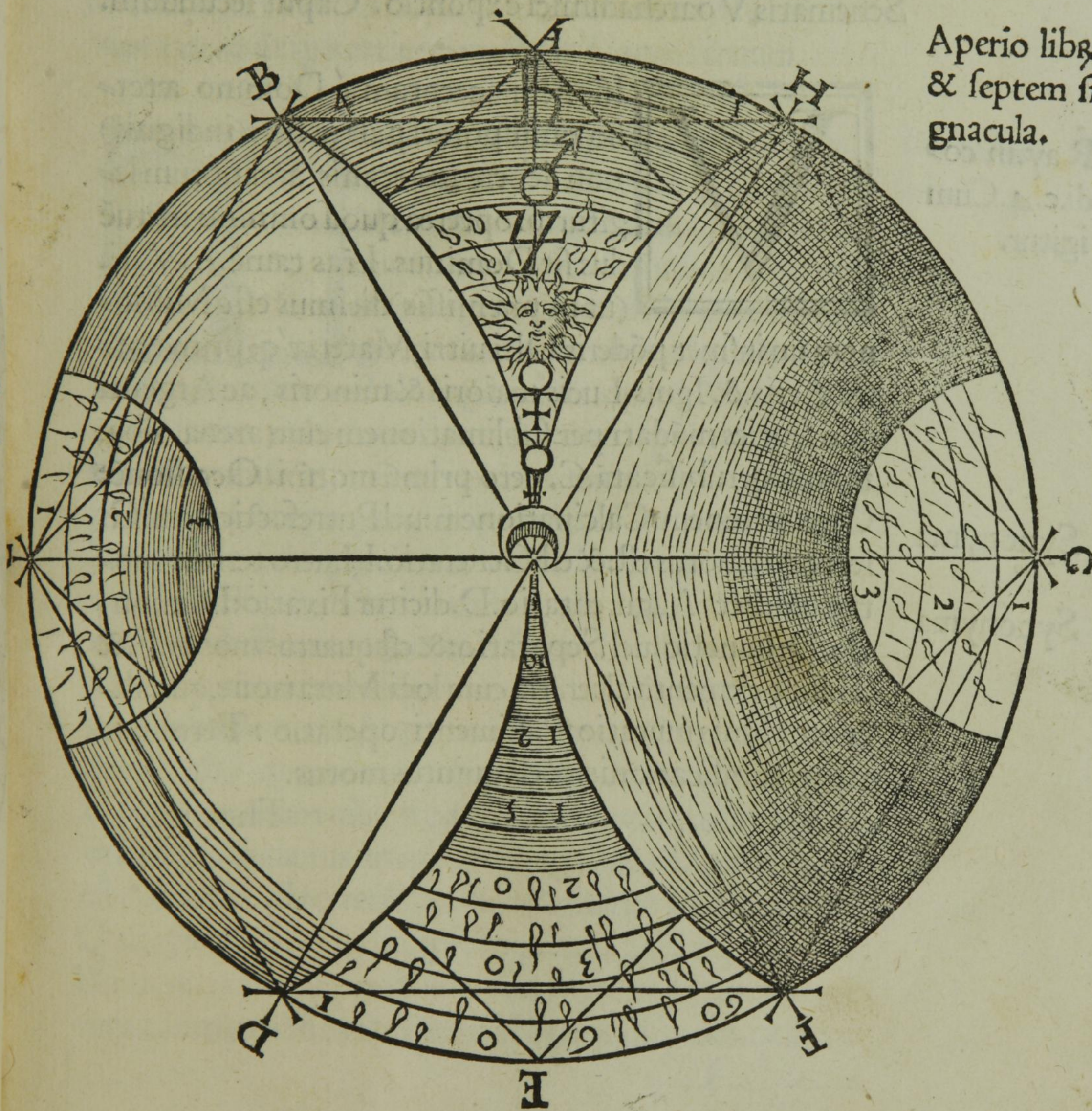
Præfatio Portionis ſecundæ. Caput primum.

RVdis hæc, impolita'q; noſtra iueſtigatio cõſulto ſatius prætereunda a' nobis fuiſſet, lector cãdidiſſime, q̃ ut ſublimis huiuſmodi ars, atq; ſpectãda ſuæ genitricis Naturæ æmula (præcipue contra ipſiuſmet ſcientiæ authorum decreta uulgationem prohibentia: ubi dicitur nefas eſſe arcana reuelare indignis) quodam uel tenui ſuſurro mortalibus patefieret. Cum tamẽ nobis perſuaſiſſemus omnipotentis Naturæ uim ſupremo Numine ſapiẽtiæ filii inſpiratam (tametſi pleroſq; mortaliũ lateat) ex Dei munere cognouiſſe: nefas, & ab humano officio eandem in tenebris perpetuo clauſam tenere, prorſus alienũ duximus: præſertim cum nihil præſtantius, nihil in humanis utilius reperiri poſſit, uel excogitari: ſi modo Sophis longe ſupra hæc caduca & fluxa eleuatis, fuerit reuelata.

Ray. in ap. c. 2. Ars igit'

Cæterũ quo res ipsa obscurior, ac difficilior cognitu hactenus haberi solet: eo lucidiorẽ omnibus, planioremq; efficiemus. Nam q̃ Schema sub ænygmate positum sit: id fuit in causa: ne Detractores Alchimistæ, Indigni, Ingratiq; : facilem sese habere ad hæc mysteria aditum arbitrentur. Initiatis uero totam huius artis rationem compendiose, & accurate explicantes aperiemus: in Portione diuisiõis, in Speculo nr̃o: quod iã mente cõceptum orsi indies lucubramus. Vt ipsum intuentes lucis splendore superuenientis illustrentur: & deuii ab huius lucis iubare in semitã rectam dirigantur: & hac potiti gratia munere gaudeant ueritatis tali sub Schemate.

Aperio libræ & septem si gnacula.

Schematis Voarchadimici expositio. Caput secundum.

Ray.in codi.c.4.Cum igitur.

Isionem acceptam a' Domino æterno omnipotēti pala'm fieri(indignis) non debere in arcanis arcanorum legitur:propterea quod omnino metuēdus sit Dominus. Lr̄as tamē.A.V.E.(ut in præmissis)dicimus esse Mistionem uniusmet pōderis Olei uitri,Materiæ'q; primæ artis,Aeris,& Ignis,Lucis maioris & minoris, ac Argenti uiui septies mūdati per sublimationem cum arena alba, insimulq; rubificatā.C. uero primū motū.i. Occisionē: Corruptionem:Calcinationem:uel Putrefactionem.G. secundus motus est:& est Generatio.H.uero tertius motus:uidelicet Augmentatio.D.dicitur Fixatio:Diminutio:Disiunctio:uel Separatio:& est quartus motus.F.& .B.sunt elementa alterātia cum loci Mutatione,quæ dicuntur Ignis mutatio:Pauimenti operatio : Terminatio'q;' rubificationis:& est quintus motus.

Synonyma

Synonyma

Theorica,

Theoricâ, ac Practica Voarchadu'micæ artis, & eius schemata in multiplicatione tincturæ. Caput tertium.

Erminatio Recipientium est mutatio naturarum receptorum per ineffabilē Mistionē calidi (.i. Ignis: quod est Aurum fuluum, cum Frigido .i. Arg. uiuo non uulgari: quod est Arg. uiuum per ignem & arenam albam septies mundatum, ut dictum est ab Arg. uiuo: humidi .i. Aer: quod est Arg. purum, cum Auro fuluo, Argento'q; uiuo ut supra, insimul rubificatis, cum Sicco .i. Oleo uitri) dispositione perpetua. Hæc perpetua dispositio: est Materia metallorum: Materia'q; prima artis (.i. Vitrum inanihilabile: quod est Oleum dictum: medium retinentem Arg. uiui, Aurum albificantem) ut ait Maria. Et ista Aqua grauis est, quæ mercurialis dicitur: ut omnes asserunt. Et Arg. uiuum sapientum (.i. Argentum uiuum, ut dictum est, mundatum ab Argento uiuo) de quo dicit Hermes: Custodite hoc Argentum uiuum coagulatū (.i. mundatum) qđ est in intimis thalamis: in quibus coagulatū est. Ipsum enim est Azoch: & est secretū Sco'liæ: & dicitur Terra residua. Qui igitur uerba audit, ipse inquirat. Sed testamur per illum qui male perpetrantē iustificat: & nullum recte agētem cōdemnat: nos iam detexisse quicquid ante cælaui-

Mecu'balim.

mus in hac ſapientia:& maximum arcanum ſcientiam:
& intellectũ habentibus patefeciſſe. Qui uult ergo pro-
ficere in hac ſapientia: oportet eum iſtam admirabilem
Electio. Electionem (mundationem: miſtionem: triturationem:
& calcinationem: Argenti: Auri: Argenti'q; uiui: & Olei
uitri) ſeu arcanum maximum cõponere: & poſtea ipſum
mutare de Natura in Naturam: Luca ſic dicẽte in Tur-
ba: Pluribus rebus non indigetis: ſed una tm̃. Et iſta res
una: in unoquoq; gradu operum noſtrorum in aliam cõ-
uertitur Naturam. Idem teſtatur & Geber cũ dicit: Ars
talis non conſiſtit in pluralitate rerum. Eſt enim Mate-
ria una (.i. metallorum) in qua magiſterium noſtrum cõ-
ſiſtit: cui non addimus rem extraneam aliquam: nec mi-
nuimus: niſi q; in præparatione eius ſuperflua remoue-
mus. In una ergo re conſiſtit totum magiſterium iſtud, ut
nos recte cenſemus: in Oleo uitri. ſ. & Arg. uiuo mundo,
animato, rubificato'q;. Et hoc expreſſe dicit Alphidius fi
lio ſuo: Scito fili: q; hæc Materia (& Materia prima ar-
tis) quæ eſt radix: de qua omnes ſapientes tractauerunt
(Oleum uitri: &) Arg. uiuum eſt. Et eſt quoddam Arg. ui-
uum albi coloris: & pluſq̃ ſpeculum ſplendens. Item fer-
tur in Turba: Initium totius operationis eſt Albedo. i.
Arg. uiuum mundum animatum: cui rubor ſuccedit.

Nota tamẽ quod eſt altera Materia prima artis.

Notandum

Notandum .✠.

Notabis ergo: q; Acetum: Æquatum: Albedo: Albũ plũ-
bũ: Aqua benedicta: metallica: ſicca: talchi: uiua: uiſco-
ſa: uitæ:

sa: uitæ: urinæ puerorum: Argentum uiuum animatum: coagulatum: Argyrio'n zotico'n: Arsenicũ: Auripigmẽtũ: Azoch: Cambar: Caspa chaia': Ches seph chai': Cõpar: Corsaturni: December: E: Euphrates: Fauonius: Phlegma: Gumma alba: Inimicus: Insipidus: Lubricum: Materia una: metallorum: Medicina una: Menstruum: Mercurius: Occidẽs: Ouum: Puer: Salsus: Sẽdena: Senectus: Serinech: Seth: Sinistra: Socius: Sperma metallorum: Sublimatum: Succus: Te'uos: Ventus: Vespera: Vigintiunum: Vnctus: Vultur: Ziba'ch: & Ziua': idẽ significãt. Et id genus multa, quæ hic prolixitatis uitandæ gratia omittimus.

In compositione autem huius admirabilis mistionis, seu maximi arcani: oportet nos sequi Naturam. Nã (ut ait Ge'ber) Natura per se agit. Nos ergo oportet tria scire: uidelicet quid sit Natura: quot sint Naturæ: & qualiter Natura operetur in metallis productis.

Secũdum autem Aristotelem (secundo Physicæ auscultationis) Natura sic diffinitur: Natura est principium, & causa mouendi, & quiescendi in illo, in quo est primo, & per se, & non secundum accidens. Natura qd

Author autem Perfecti magisterii ait: Naturæ (siue tu dicere mauis: qualitates) sunt quatuor: uidelicet Caliditas & siccitas: ut in igne. Caliditas & humiditas: ut in aere. Humiditas & frigiditas: ut in aqua. Frigiditas & sicci- Quotuplex

tas: ut in terra. Omnes autem istæ cōplexiones inæquales sunt: nec est ulla istarum quam quærimus. Nam nos quærimus æquale, de quo dicit Ioānicius: q̄ æqualis mistio est una: quādo cū moderatione, Incolume dr̄ corpus.

Moderatio

Notabis ergo: q̄ dicit cum Moderatione .s. prædictarum naturarum, seu qualitatum: uidelicet caliditatis: humiditatis: frigiditatis: & siccitatis. Nam quando aliqua istarum naturarū aliam nō excedit: tunc dicitur corpus temperatum & æquale: quia tm̄ est de una quantum de alia secundum debitam proportionem qualitatum ad esse metalli requisitarum.

Synonyma

Clauis pria.

Mundatio.

Item notabis: q̄ Incolume dicitur sanum: remotum: calcinatum: separatum: purificatum: dispositum: siccum: uel mundum ab omni causa corruptionis. Et (secundum Geberum) Stannum est Plumbum album purissimum: & est in eo æqualitas fixionis, uel spissitudinis duorū cōponentium Arg. uiui .s. & Sulfuris (metallici) non autem æqualitas: quantum in mistione (.i. quantitate) Arg. uiui. Item Hermes inquit: Fili: sapientum metalla sunt sex (nō enim Arg. uiuū est metallum: sed Materia (ut infra: Notabis Embryon: L. & cætera) metallorum) quorum primus est Sol eorū optimus rex & caput: quod nec terra corrumpit: nec res comburens cōburit: nec aqua (colorificans: uiridis: aut diuidens) mortificat, uel deuorat: eo q̄ substantia eius est terminata, & Natura directa in

caliditate

caliditate: humiditate: frigiditate: & ſiccitate. Nec in eo quid ſuperfluum eſt, uel diminutũ. Et ideo ſapiẽtes prætulerunt ipſum, & magnificauerunt: & dixerunt ꝙ ſic ſe habet Sol in metallis: quemadmodum Sol in ſtellis. Suo enim lumine & ſplendore omnia uegetabilia germinãt: & omnes fructus perficiuntur nutu Dei. Quid plura ſi ad hoc peruenire poſſimus? Habemus proportionatum ferè totum iuxta Socratem dicentem: Iam ergo Albi plũbi diſpoſitionẽ uobis demõſtraui: quo genito nihil aliud eſt q̃ opus mulierum, & ludus puerorum.

Cognito igitur quid ſit Natura per Philoſophum: & quotuplex per Authorem Perfecti magiſterii: aliorumq; ſapientũ ſentẽtiã: reſtat uidere quomodo operet̃ Natura.

Natura quomodo operetur.

Operatur autem Natura multifariam: ſed potiſſimũ per miſtionem: quam ſapientes uariis appellarunt uocabulis. ſ. Ingreſſionem: Summerſionem: Coniunctionẽ: Cõnexionem: Complexionem: Compoſitionẽ: & Miſtionem: idem ſignificantibus. Nihil enim ingreditur: ſummergitur: coniungitur: connectitur: complectitur: componitur: q̃ quod miſcet̃. Videamus ergo quid ſit miſtio (Clauis enim ſecunda eſt) quia ipſa cognita per diffinitionem omnia alia cognoſcantur.

Synonyma

Clauis ſecũda.

Secundum autem Philoſophum (primo de Generatione) Miſtio eſt miſcibilium alteratorum per minima coniunctorum unio.

Miſtio: & quid.

Miſcibiliũ. Notabis Miſcibilium.i.elemẽtorum.Nam ipſa ſunt prima principia uniuſcuiuſq; miſti.Sed ipſius miſti manifeſtam, occultamue ſcire nõ poſſumus Naturã:niſi ſciamus ipſa elementa commiſcere, ſeu componere. Vnde Hermes dicit:Intellige fili quatuor elementorum ſcientiam:quæ ſuis poſita ſunt rationibus in ſua abſcondita apparitione.Eorum enim abſcõdita apparitio nequaq̃ exponitur,niſi componantur:eo ꝙ non perficiunt donec ſuis coloribus colorentur.

Minimum. Notabis etiam per Minima.i.per indiuiſibilia.Nã ſi quid poſſet diuidi iam non eſſet minimum:ex quo diuiſo partes eo minores proueniunt: cum omnis pars minor ſit ſuo toto.Apparet ergo:ꝙ per minima.i. per indiuiſibilia fit miſtio elementorum.Et ꝙ elementũ ſit minimum metallorꝝ componentium patet per diffinitionem eius, Elementum enim minima particula eſt metalli.

Elemẽti diffinitio.

Ad hoc autem,ut Miſcibilia miſceantur,requiritur præuia diſpoſitio:quæ nõ fit niſi per Motũ in omni actiõe: nedum in miſtione neceſſarium.Motus autem(uel Mutatio)dicitur (ſecundum Ariſtotelem in Categoriis)ſexcuplex.ſ. Corruptio:Generatio : Augmentatio: Diminutio:quam Fixationẽ uocamus:Alteratio:& loci Mutatio. Sed aliis in præſentiarum omiſis, Corruptionem tm̃ eligamus:nec eam quidem omni exparte.Nam multas ſub ſe ſpecies habet.Sed ex his unã(quæ Putrefactio

Motus primus: Clauis .iii.& primũ punctum. Corruptio.

dicitur

dicitur) ad propositum facientem discutiemus.

Natura enim quæ nunq̃ otiatur, omnifario motu operã do utitur: in primis autem omniũ Corruptione: Corruptio uero hic & Putrefactio æquipollent significato. De hac itaq; in Allegoria sua Hermes sic inquit: Scitote q̄ artificii origo est Caput corui: qui in nigredine noctis, & in claritate diei sine alis uolat: & amaritudine nostra in suo sanguine exeunte coloratio accipitur: & mera aqua á suo dorso. Non est ergo aliud Caput corui: nisi nigredo noctis: qa sicut ista sũt nigra & obscura respectu diei: sic spiritus iste putrefactus respectu spiritus mũdi: qui ex putrefactione oritur: & per nostrum artificiũ extrahit̃.

Sed cuius coloris debet esse spiritus iste mũdus? Profectó albi. Vnde Hermes: Scitote rumorũ inquisitores, & sapientiæ filii: q̄ Vultur supra montem extensum in cacumine uoce magna clamat inquiens: Ego sum Album nigri: & citrinum albi: & rubeum citrini: ueridicus sum certe, & non mentior. Questio Solutio.

Notabis ergo Album nigri. Nam ipsum Album ex nigro extrahimus. Item Alphidius: Argentum autem uiuum: quod ab eo. s. cortice nigro extrahitur, est humidum albũ á corticibus mundum, ne opus pereat. Albũ nigri.

Viso ergo q̄ primus motus Naturæ est corrumpere: uidẽdum est qualiter fiat. Et ut perfecte sciamus facere: oportet nos habere cognitionem principiorum tam Natu-

Principia duo. ralium,q̃ Artificialium. Nam qui principia ignorāt: finem non inueniunt.

Primum. Primum ergo principium naturale (ut prædictum est) dicimus Arg. uiuum, cum Arena alba per ignem ab Arg. uiuo septies mūdatū: Coagulumq;: ac Materialia Ignis: & Aeris: sub nomine Anthy'bar: Marthek: Stagno: uel Risoo' (quod Græce The'lima dicitur: & Hevraice Raço'n) positum in literis & numeris notatis (ut hic infra: & supra) per lineam perpendicularem inchoando a' penultima sursum ascendendo, & in ultimam terminando.

E . 5 . Lux maior.
H . 8 . Coagulum.
.C. T . 19 . Ignis.i.Lux maior.
R . 17 . Aer.i.Lux minor.
A . 1 . Lux minor: Insertio respōdētiæ Charattorum.xiii.g.q;.iii.seu.xxiii.g.q;.ii.cum. $\frac{1}{2}$.
M . 12 . Hyle.
K . 10 . Aqua permanens.

72 .

A . 1 . Materia prima artis.
B . 2 . Lux minor: Insertio respōdētiæ Charattorum.xv.g.q;.iii.& ultra: seu.xxiii.g.q;.ii.&.$\frac{1}{2}$.in circa.
Y . 22 . Lux maior. H. .8.

H.	8.	Aqua permanens.
T.	19.	Ignis.i.Lux maior.
N.	13.	Gemma.
A.	1.	Cera.
R.	17.	Aer.i.Lux minor.
	72.	

Secundum est Calor.i.Ignis alienus: quod est instrumentum mouens ipsam Materiam mistam ad putrefaciendum:& non aliud agens in mundo. Vnde inquit Alphidius: Scito fili: q̄ substantia agens in hoc toto mūdo est unum.s.Calor. Calore enim sublato nullus omnino Motus est. Motus autem est actus. Ideo dispositionis & totius operis artifex, Calor est ignis. Secundum.

Sed cum multi sint gradus Calorum, siue ignis: uideamus quid sit:& in quo gradu.

Et certe ignis, siue Calor est ignis intensissimus, sic testante Maria: Mensura ignis tui(.i.alieni) esto sicut Solis in diebus Ta'muç: A' v.i. Noch ach ros: quod est caput Zenit. Et uocatur Fimus equinus: sed non est (.s. per contrarium) ut inquit Alphidius: Igne (.i.alieno) coquitur quod tibi ostendam. Et est calidus & siccus in quarto: cuius ꝓprietas est augmētare siccitatē: cōdēsando humiditatē. Nā sicut Ignis fimi augmentat calidū & humidum Ignis alien9

propter suã caliditatẽ & humiditatẽ qui ꝓhibet̃:ita fortitudo ignis calidi & sicci siccitatẽ. Et disponit naturã humidã:in siccã terminãdo. Huic autẽ nõ assimilat̃ alius in mũdo: nisi naturalis:q est ignis Solis in uisceribus terræ.

Visis igitur principiis Naturalib⁹:uideamus Artificialia.

Principia artificialia.

Principia Artificialia sunt duo principalia Instrumenta: in quibus perficitur ista Putrefactio. Et primum est lapideum Caraha′:secundum est lapideum A′ludel(.i. Venter equi) in quo debet poni Materia mista. De quo Vincẽtius dicit:Solutionum corporum & spirituum instrumẽta sunt multa:unũ tamen dicit̃ Venter equi. Et fit duobus Vasis:quorum alter est lapideum A′ludel: & in ipso Materia mista ponitur:statq; in Fornace:& subtus nutritur ignis ut bulliat. Auicenna dicit:ꝙ istæ dispositiones nõ possunt fieri nisi in Vase duplici cognito: quod Vas est Venter equi supra nominatum.

Item cum diffinitio sit omnino quid est esse rei significãs: uideamus quid sit Putrefactio ipsius (scilicet) Materiæ mistæ:ut melius eam cognoscamus.

Putrefactio quid.

Secundum autem Ioannicium Putrefactio est corruptio substantiæ mistæ Materiæ ex uaporum retentione. In nostro autem proposito, si uapores dispergantur ꝑ aerẽ ipsum:non putrefit,neq; corrumpit̃ ipsa substantia mista Materiæ. Quare debet A′ludel sic adaptari in obice: ne respirare possit. Vel potest aliter sic diffiniri. Putrefactio est

Secũda diffinitio Putrefactiõis.

ctio est

ctio eſt ſubſtantialis humiditatis corruptio:ex indigen=
tia Caloris naturalis:ſuperabundante Calore alieno ar=
tificiali exterius agente.

Notabis Calore alieno ſupabundante.Nã ipſe Calor alie Calore alie=
nus eſt inſtrumẽtũ agẽs: ſeu pficiens corruptiõe humida. no.
Sed ſi quæratur,per quẽ modum facit hanc corruptionẽ Quæſtio.
Calor? Reſpõdemus:Calor calefacit miſtum ſibi appli= Solutio.
catum:& calefaciendo facit euaporare humiditatẽ: qua
omnes partes ſiccæ terreæ continuabantur:& faciebant
unum miſtum continuum:& unã rem.Et ita Calor cor=
rumpit:& putrefacit ipſam rem:quia miſtum quod pri=
us ratione humidi erat continuum:ratione eiuſdem ex=
halati efficitur diſcontinuum,& amplius non perſiſtit in
ſubſtantia miſti:ſicut uidetur in ligno in igne poſito.Nã
fortitudo Caloris ipſius ignis facit euaporare á ligno
aquam,& oleum:mediãtibus quibus lignum primo erat
miſtum compoſitum & continuum:modo poſt euapora
tionem aquæ & olei:remanẽt cineres : & partes ſiccæ ex
toto diſcontinuatæ,& puluerizatæ.Et propter iſtam ſi=
militudinẽ:Putrefactio uocata fuit Cinis á ſapientibus.
Vnde recte inquit Hermes:Ne Arg.uiuum negligentiæ Putrefactio
tradas:nigrum enim cinerem dealbat: & per ſapientum aliter Cinis:
ignem fit opus.Ideo uocata fuit etiam Calcinatio:pro= ſeu Calcina
pter eandem ſimilitudinem . Nam ſicut fortitudo ignis tio.
priuat lapidem ſua humiditate : & de ipſo facit calcem:

ſic Putrefactio. Vnde Parmenides in Turba: Niſi uer-
tatis Naturam: eiuſq; compoſitiones & complexiones
ſciatis: & bene coaptetis cõſanguineũ cõſanguieo: & pri
mum primo: inconueniẽter facitis: nec quicq̃ operami-
ni: eo ꝙ naturæ cum ſuis conſimilibus naturis cõſequẽ-
tur eas, & lætabuntur in eis. Namq; putreſcent, uel diſiũ-
gẽtur: eo ꝙ Natura naturam regit: quæ ipſam diruit: &
in puluerem uertit, & deducit. Apparet ergo, ꝙ per Pu-
trefactionem Res noſtra deſtruitur: & in aliud eſſe dedu-
citur: ſicut lapis per calcinationem.

Viſo autem quid ſit Putrefactio: & qualiter fiat: uidea-
mus ſigna per quæ poſſimus cognoſcere quãdo erit per-
fecta: aut non.

Signa putrefactionis.

Duo quidem ſunt accidentia principalia, per quæ poſſu-
mus cognoſcere ipſam eſſe perfectam, aut non: Color. ſ.
niger: Tactus uero ponderoſus. Vnde Author Perfecti
magiſterii: Plumbum (.i. Arg. uiuum miſtum) in ſua alti-
tudine eſt Plumbum: & Arg. frigidum: ſiccum: terreum:
melancholicum: nigrum: marcidum: fætidum: pondero-
ſum: & fœmineũ. Ex iis ergo apparet: ꝙ Putrefactio tũc
eſt perfecta: quando eſt nigra, & ponderoſa.

Qualitates Arg. uiui miſti.

Synonyma

Item notabis: ꝙ Argentum noſtrum: Calcinatio: Incine-
ratio: Melancholia: & Nigredo idem ſignificant.

Quæſtio.

At dices quid remanet calcinatum poſt cineratione? Re-
ſpondemus: eſſentia Materiæ miſtæ metallicæ: quæ an-

Solutio.

te calcinationẽ

te calcinationem erat in potentia ipſius introducta ex proportione elementorum: ex quibus erat compoſita. Quia talis eſſentia non corrūpitur: ut aliquo pacto anihiletur: ſeu ad nihilum reducatur: cum eſſentiam ſubiectam: Naturamue deſtrui a' nobis non ſit poſſibile: ſed quātitatem & uirtutem illam quæ dabat eſſe tali miſto, modo per calcinationē & accidens ueniens ab extra deſtructo & calcinato: quam uirtutem & quantitatem ex miſtione ſuſceperat: hæc quidem penitus anihilatur. Nā ſicut totum integrale (puta domus) conſiſtit ex ſuis partibus integralibus unitis: & diſiuncta ſitu una parte a' loco ſuo: quē prius habebat in toto, deſtruit' ipſum eſſe totius domus: & tamen remanent lapides: ligna: & cæmentum ex quibus conſtabat domus. Ita etiam fit in propoſito noſtro. Nam diſiūcto humido ab ipſo miſto elemētari cui inhærebat: tanq̄ pars integralis in toto: & hoc p Calorem eleuantem ipſum & ſeparantem ab aliis partibus: anihilatur quātitas humidi ipſius miſti: ſubiecta tamen eſſentia humidi non anihilat': nec poteſt anihilari.

Sed extat (inquies) in oppoſitum experientia. Si enim applicetur igni olla aquæ plena: inualeſcente ignis Calore paulatim exhalādo minuet' aqua ipſa: quoad nihil aquæ penitus in olla remanebit. Ergo eſſentia eius anihilabitur: Huic autem obiectioni reſpondemus: nequaq̄ militare cōtra poſitionem noſtram: quoniam de natura mi- Obiectio. Solutio.

sti metallici loquimur hic. Quod & si calcinatur quo ad suum esse totius compositionis: tamen ipsum penitus non destruitur: uti supra de domo exẽplificauimus: & ita si olla cooperiatur ne uapores exhalare possint, aqua ipsa anihilari non uidetur. Contra nostram igitur intentionem inductus cauillus non est: quamuis etiã iuxta peripateticorum Principis (primo suorum Naturaliũ uolumine) intẽtionem facilis esset euasio dubitationis inductæ: quoniam neq; materia ipsius aquæ in illa contraria ignis actione anihilatur: immo remanet. Non enim sequitur nihil remanet in olla: ergo subiecta aqua anihilatur. Et tunc dicitur quod aqua habet materiam subtilem & raram: & ex consequenti ualde passibilem. Itẽ habet qualitates penitus contrarias qualitatibus ignis. Nã caliditas ignis frigiditati aquæ opponitur: & siccitas humiditati. Cum ergo caliditas ignis frigiditati aquæ aduenit, pugnant inter se: & si caliditas uincit frigiditatẽ: tanto magis subtiliat & rarificat aquam: ꝙ conuertit eã in aerem: & ita aquæ materia non erit aliquo pacto corrupta, licet formam aeris suscipiat. Nam aer generatur ex calido ignis, & humido aquæ: & terra ex sicco ignis, & frigido aquæ. Vnde Morienus: Quatuor sunt elemẽta: quorum duo sunt principalia: & summopere contraria: ut ignis & aqua. Alia uero duo generantur ex istis: ut aer & terra. Hoc idem q̃optime declarat Albertus in libro Perigeneseos.

Perigeneseos. Item uidemus uapores aqueos uirtute caloris sursum ascendere: & contra naturam suam eleuari. Nam aqua suapte natura semper deorsum locum suũ petit: tanq̃ graue. Cumq; ii locum maximi frigoris attingunt ubi frigiditas superat caliditatem: tũc uirtute illius frigiditatis inspissantis in nubes, in aquam conuertũtur: ac ita naturaliter descendunt: generaturq; pluuia. Et etiã cum uentus septẽtrionalis (cuius natura est frigida & sicca) obuiat australi: tunc si frigiditas septentrionalis superat caliditatem australem: condensatur & congelatur in nubes: & hæ aliquando in pruinam: aliquando in grãdinem: aliquando in niuem: & aliquando in glaciem cõuertuntur. Ex quo apparet q̃ rerum materia non poeest anihilari: sed recipit conuersionem: cũ natura unius naturam alterius superat in misto. De his: quæ in aere generãtur.

Secũdus motus Naturæ est Generatio. Et cum corruptio unius sit generatio alterius (Philosopho teste primo de Generatione) est impossibile Materiam esse: quæ nõ sit sub aliqua Forma: primo Physicoꝝ. Quando ergo agẽs destruxit mistionem primam seu proportionem elementorum: quæ faciebat rem esse sub prima Forma mistionis: statim introducit aliam Formam, per cuius introductionem, fit talis motus generationis. Motus secũdus: Clauis .4. & secundũ punctũ. Generatio.

Et quæ forma est illa in proposito nostro? Certe Auri (misti) corrupti: q̃d uocat̃ a sapientibus Chylus: seu Agnus: Quæstio. Solutio.

Synonyma

Iuppiter:& Stannum:Saturnus:& Plumbum : propter suam nigrediné & immundiciem:a quá nigredine & im mundicie mundari debet. Vnde inquit Hermes: Hoc fi li noscas: q nisi quis sciat deducere prægnationem:mor tificare:generare:& species uiuificare : lumen inducere: ac mundificare:quousq; igni purgentur:colorentur:& á maculis ultimis mundificent':uelut á nigredine & tene bris:nihil facit. Si autem hoc quispiam fecerit inter mor tales satis superq; erit spectandus.

De Electione, Mundatiõe, Mistione, Corruptione, & Ge neratiõe, pauca nobis hæc prælibasse sufficiat: in sequé tibus latius quæ restant dicemus. Nunc autem de Altera tione cum partibus subalternis, ac concurrentibus dicé dum putamus.

Motus qn tus:Clauis .7.& tertiũ punctum.

Alteratio est mutatio secundum qualitatem facta per nos ex quadam locali permutatione. Qui motus continet in se principalia huius magisterii: de qbus dicit Gé ber: Sũt itaq; huius artis principia modi operationũ ipsius: qui bus applicatur artifex ad hoc magisteriũ : qui qdem á se inuicem sunt diuersi .. Est enim unus modus Sublimatio: Descensio secũdus: tertius Distillatio: quartus Calcina tio: Solutio quintus: sextus Coagulatio: septimus Fixa tio: Ceratio ultimus.

Alteratio: cũ loci mu tatione.

Modi ope rationum.

.D.

Sublimatio cur inuenta

Primus ergo modus est Sublimatio . Et ,pp ter hoc inuen ta fuit : quia non nouerunt antiqui sapientes (cum sit impossibile

impossibile prorsus) neq; nos: nec qui nos sequentur: aliquid, quo coniūgerentur Animæ: nisi Spiritus solos: uel ꝙ Naturam Spiritus & Animæ in se contineret, nisi Coagulum. Quod proiectum super Arg. uiuum: uel Metallum sine ipsius mundatione, & incrassatione: uiderūt non perfectos colores dare: sed ex toto corrumpere: denigrare: adurere: & defædare.

Notabis ergo: ꝙ dicimus sine ipsius mundatione. Igitur mūdatio tam Corporis, q̄ Animæ, & Spiritus debet fieri ab ista nigredine, & tenebris. Et ita sentiunt Sophi. .A.

Sed quid est illud: quod parit hanc nigredinem? Humiditas aquosa: & adustiua. Vnde Author Trium uerborum dicit: ꝙ humiditas adustiua est Fumus aquosus. De quo dicitur: Humiditas aquosa & adustiua corrūpit opus: & tingit in nigredinem. Humiditas autē illa quæ parit nigredinem: impedit Fumum album: quo deficiente Aurum Archimiæ (idest Aurum duarum cæmentationum perfectarum) non fit. Morieno ita testante: Nisi Fumus albus fuisset: Aurū Archimiæ (.i. Voarchadumicū opus) non fuisset. Itē de hoc idem: Quod aūt interrogasti de Fumo albo: scire tibi cōuenit. Quod Fumus albus est spiritus (Arg. uiui) illorum corporum (.i. uenarum) e quibus iā animas (.i. metalla, siue elementa) extraximus: qbusue iterū eas cōiunximus. Ista ergo Anima in ipso spiritu Arg. uiui ingressa dealbat: & mūdat ab omni nigre-

Quæstio.
Solutio.

Synonyma

dine: & huiusmodi candor redũdat in illa. Vnde Parmenides in Turba: Scitote ꝙ si superficies dealbat̃, intrinseca eius dealbabuntur. Et e contra. Item Lucas: Anima Arg. uiuo ingressa dealbat̃: & Natura naturã cõuertit.

Arenam ergo albam: & Arg. uiuum accipe: & per ignem (sublimatiõis) attrahe (ex lapideo A'ludel in lapideo Caraha') Fumum album ab ipsis: & summa cum diligentia serua ne pereat.

Quæstio. Sed qualiter generatur iste Fumus albus? Solutio. Proculdubio per coniunctionem, & subtiliationem. Primo Argentum uiuum cum Arena alba coniungitur: fitq; postea per calorem ignis subtiliationis, separatio unius Fumi adustiui: qui tingit in nigredinẽ: ab isto Fumo albo: qui erat ante coniunctus illi in Materia (Arg. uiui) sub una massa tamen: & ita recipit Mundationem unam per ignem. Nã & alteram postmodum recipit per artificium nostrum. s. per Triturationẽ: Corruptionẽ: Generationẽ: Augmẽtationem: Fixationem: & Alterationem: cum loci Mutatione: ut supra: & infra. Vnde illud Hippocratis in Aphorismis satis concine, atq; eleganter huic nostræ intentioni accõmodare possemus: In perturbatione, & uomitu quæ sponte fiunt: si qualia oportet purgari, purgẽtur, bene erit. Si uero non: e cõtra. Quod sic exponimus transferentes: In perturbatione uẽtris. i. Putrefactionibus, quæ fiunt in lapideo A'ludel. Et uomitibus, qui spõte fiunt. i.

fiunt.i. Sublimationibus, quæ fiunt in lapideo Caraha' ascendendo sursum, sicut est uomitus. Si qualia oportet purgari, purgentur, bene est. Si non, male. Ex iis ergo apparet: ꝙ si bene sciamus facere mundationem ex turbatione elementorum: & per sublimationem: triturationẽ: & cætera separare hoc ab hoc.i. purum ab inpuro, nobis bene erit: & si non, male.

Et notabis: ꝙ adhæret pars una fixa cum Fecibus: quæ nunq̃ per ingeniorum genus aliquod, separari ab illis potest: cum talis penitus fixa fuerit cum ipsis. Notandum

Et cum Fumus ille fuerit mundus & albus: tunc erit aptus coniungi cum sua Anima (.i. mundicia duorum luminarium) & Corpore (.i. Oleo uitri ut diximus supra) aliter nõ. Vnde inquit Morienus: Siquis Animam (.i. Argentum, uel Aurũ a' uisceribus terræ) extraxerit: & eam sursum ascendere (.i. in Arg. uiuo mũdato ab Arg. uiuo, ingredi) fecerit: & ab ea (prius in Porfido cũ ipso Arg. uiuo & aqua triturata) omnem nigredinem & fætorẽ (cum aqua etiam calida in sacculo) abluerit: postea cũ suo corpore (Olei uitri: prius corrupta, dealbata, citrinizata, rubificata'q;) coniunxerit: & demum (per ignẽ corruptionis: generationis: augmentationis: fixationis: & alterationis: cum loci mutatiõe) mortificauerit: maxima mirabilia in mundo uidebit.

Visa igitur generatiõe illius Fumi albi: qui fit per separa-

tionem Fumi aduſtiui ab eo in ſublimatione: uideamus illam quæ fit per ſublimationẽ,& Formæ fuſæ colamẽtum. Et primo quid ſit Sublimatio:& quare fuerit inuenta dicamus.

Sublimatio quid.

Sublimatio enim eſt rei ſiccæ per ignem eleuatio, cum adhærentia partium ſubtilium ſuo uaſi.

Cauſa autem inuẽtionis eius fuit mũdatio ſpirituum: aliter impoſſibilis eſt: ut iam dictũ eſt ſupra. D. Primus ergo modus eſt Sublimatio. Et. A. Notabis ergo:& cætera.

Colamenti diffinitio. Generalis. Specialis.

Colamentum uero (in propoſito) eſt liquefactæ rei á fece ſuæ turbulentiæ ſeparatio:& hæc fuit una cauſa Generalis. Specialis autẽ cauſa fuit inquiſitio aquæ puræ: ita ut Forma ſoluta poſt ipſius aquæ reſolutionem permaneat incorrupta.

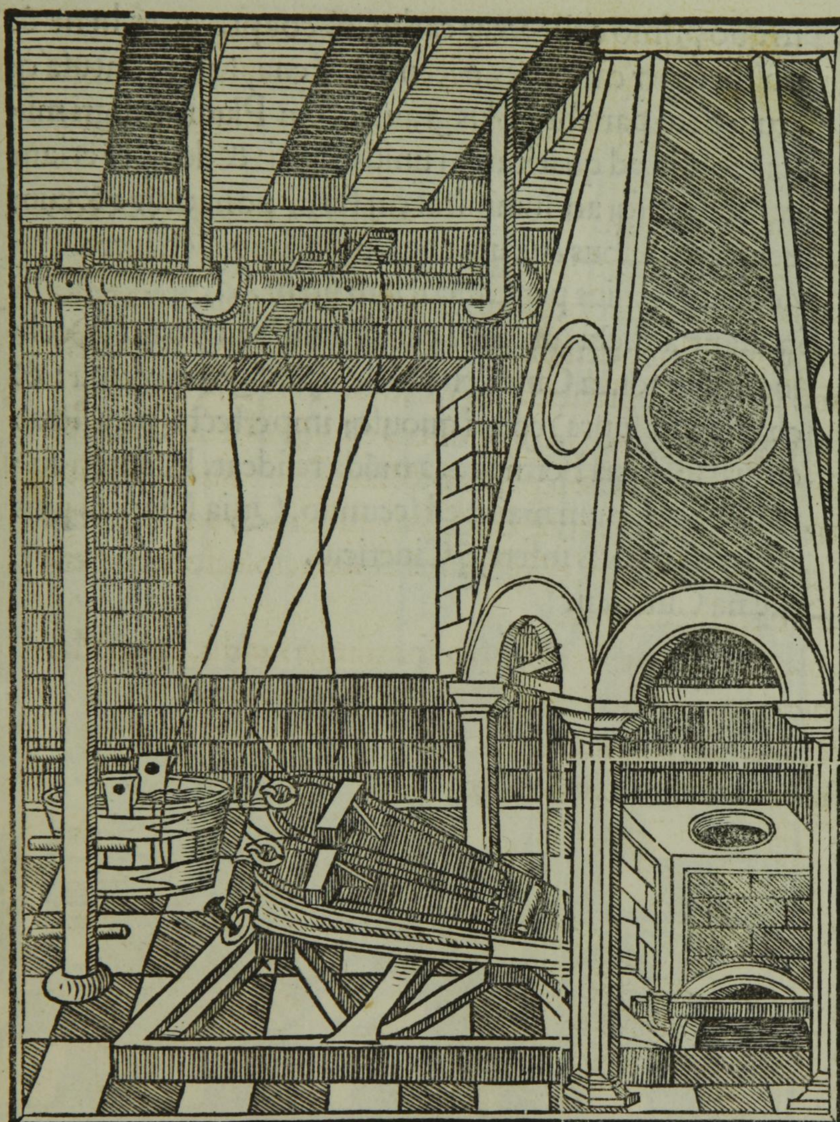
Colamentũ triplex. Manica.

Colamentum uero tribus fieri ponimus modis. ſ. per Manicam: per Cinericium:& per Balneum arenæ.

Per Manicam quidem ſic.

Fiat talis Furnus colamenti.

Distillo cun cta.

E

Balneum arenæ.

Fit etiam per Balneũ arenæ ut infra in Fornace: cuius figura habetur in titulo Moduli Fornacis magistralis: modo ut supra in Purificatiõe spiritus Voarchadu'mici. Et causa nostræ primæ inuentionis talis Balnei arenæ, fuit essentiæ puræ Arg. uiui mundatio (ut dictum est) facta per eleuationem. Per primum enim Colamentum, & secundum: solum resultat Clarificatio substantiæ, & essentiæ elementorum.

Visis ergo modis Colamenti: & quid sit Colamẽtum: accedamus ad reliqua.

Quoniam autem (secundum Hermetem) in unaquaq; re corruptibili, tria sunt consideranda: Primũ quod est utile aqua: secundum oleum: tertiũ fex. Tamen nullum istorum habet esse distinctum in isto misto corrupto: sed cõfusum, & indiuisum. Quod quidem ab aliquibus uocatur Cho'mer risso'n me aamelachot: quod est Vitrũ inanihilabile, unde dicit': Deus. i. Artifex: creauit. i. miscuit primo cælos. i. rarum: & terram. i. densum: quos cælos ad propositum transferẽtes uocamus sublimationem: terram uero mistum nigrum. Et cũ rubro istius terræ plasmauit. i. multiplicauit Ada'm. i. Aurum: & cũ Ada'm, Viraginẽ. i. Tincturã, mistũ nostrũ: in quo sunt aliquæ corruptiones: quæ per ignem expurgãtur. Vnde inquit Alphidius: Scito fili: q in libro fit librorũ perfectio: & certissimum est opus eis, qui ratiocinantur. Iam ergo mandaui tibi

daui tibi quod proponis: uidelicet Adam: & prohibui ea quæ opus corrumpunt.i. Viraginem. Demũ illud idẽ hac de re asserere possumus: quod de nutrimento corporis humani a Medicis recte proditur. Primũ enim Massa ptyssanaria: siue Chylus in stomacho conficitur. Deinde ex eo in epate quatuor gignuntur humores.s. Phlegma: Sanguis: Cholera: & Melancholia. Postremo debita facta digestione, corpus humanum nutritur: sustentatur: & regitur. Hoc idem ipsi dicunt per alia uerba. Nã Natura primo digerit in stomacho dealbando: secundo in epate rubificando: ultimo in membris subtiliando: ac conglutinando: perficiendoq́ꝫ. Tu uero, si hæc (quæ diximus) tuis nauiter, ac scite accomodaueris operatiõibus: facile, proculqꝫ dubio uoti compos euades.

Cape igit in nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis Materiam primam artis, cum Aere, & Igne rubificatis: una cõiunctis (ut dictum est supra) in lapideo Aludel: ut mistum unum fiat (cum Aqua sicca (ut supra, & infra) mũdata) per uiam Sublimationis. Hæc Aqua sicca (immo mundatio eius) uocata fuit initium, & clauis operatiõis per Alphidium sic dicentem: Scito fili: ꝙ thesauri non euanuerunt: uerum intus seruantur, & absconduntur a tuis oculis cum domum ingredieris: uolo tamen tibi unã clauem tribuere: quam eorum signum uoco: ꝙ si rationẽ habes: residuas sex claues scies: & extrahes tua scientia ex

ea. Porro hæc una clauis est Aqua sicca: quæ fit per uas sapientum, & modum sublimationis. Per istam uero clauem incipit operatio: & fit per ipsam postmodũ extractio reliquarum sex clauium: & cognoscuntur.

Mistum igitur ac putrefactum cum maiori Luce & minori Aequatum prædictum in mundo lapideo A'ludel (nã aliud uas non potest ignem sustinere) recipiat'. Iterumq; ipsum collocetur in Furno generationis: ac detur ignis, ut totum illud in Ma'rthek deueniat: nulla terminatione ignis prætermissa: quia motus debet esse continuus: & non interruptus. Propterea omnia necessaria recolãtur quousq; totum perficiatur.

Motus tertius: Clauis .5. & secundũ punctũ. Augmẽtatio.

Augmentatio fit ad modum augmenti Lunæ. Nam sicut per aspectũ Solis, Luna incipit illuminari: & postea omni die augmentatur lumen eius, quousq; tota sit illuminata: sic etiam Aequatum incipit per fimũ rubificari, donec totum fuerit rubificatum. Et hoc dicit Hermes in secreto suo uidelicet: Vitis sapiẽtum succus in. 42. diebus extrahitur: eius uinũ in fine. 30. peragitur: de cætero ipsum diminuit. Alteratio uero augmẽtat: sicut Luna post .15. dies diminuitur: & post. 30. augmentatur.

Fit etiam hæc Coniunctio ad modum corporis & animæ. Nam sicut anima corpus ingrediens uiuificat ipsum: sic Fumus albus animatus (Oleum uitri) corpus suum. Vnde inquit Alphidius: Prosequente fugientibus: obuiante

utrisq;

utrisq; fuga aufertur: & mora sequitur: & Natura cepit suum comparem ut inimicum: & se adinuicem cōtinuerunt, & continent: quoniā anima corpus introiuit. Istud punctum est secundum punctum operationis: & in domo Iouis: quod est Augmētationis. Idem dicit Rhodianus, cum Embryonem reducit.

Notabis Embryon. Sicut enī Embryon est massa: ex qua Natura format in matrice fœtū, & disponit omnia mēbra sua: sic istud punctum est massa: ex qua totum magisterium perficitur. Item istud pūctum est etiam materia: ex qua omnia metalla ducunt originē. Vnde inquit Alphidius: Vt enucleatius intelligas me loquētem: uolo ut scias de qua materia metalla ducunt originem. Attende itaq;: Aqua grauis & uiscosa, in uisceribus terræ, non habens exitum foras, si prope habeat Sulfur (metallicum) eius excocta calore, conuertitur in Arg. uiuum. Et sic notabis: q; Aqua uiscosa, & Sulfur (metallicum) sunt Materia generalis omnium metallorum. Hoc idem dicit Geber, cum diffinit Arg. uiuum dicens: Arg. uiuum est Aqua uiscosa Sulfure (metallico) dēsata in uisceribus terræ essentiæ subtilis albæ terræ: per calorem temperatissimū unita totali unione per minima: quousq; humidum cōtemperetur a' sicco: & siccum ab humido æqualiter.

Embryon. .L.

Materia metallorum.

Arg. uiuum quid.

Notabis ergo Aquā uiscosam, & Essentiam albam: quam dicimus esse etiam Materiā particularē Argēti, & Stāni.

Notandum

Calor temperatissim9
Item notabis Calorem temperatissimum: tanq̃ instrumentum perficiens ipsam.

Modus pficiendi.
Item notabis Modum perficiẽdi, cum dicit: Quousq; humidum contemperetur a' sicco.

Notandum
Item notabis: ꝙ Argentũ: Argyrion: Bos: Caspa: Che'seph: Essentia alba: Fada': Fœmina: Forma mulieris: Gallina: Giumi's: He: Hypostasis: Luna: Olus: Ouis: Septẽ: Smerata: & alia idem sunt.

.E.

Motus quartus: Clauis .6. & secundum pũctũ.
Fixatio per diminutionem.

Visa autem Electione, Mundatiõe, Mistione, Corruptione, Generatione, Alteratione, cum loci Mutatiõe, Sublimatione, & Augmentatione Formæ: uideamus eius Fixationem, quæ fit per Diminutionẽ: qui est quartus motus Naturæ: quæ Diminutio dicitur: & fit per decoctionem: ut narratum est supra in prællegato secreto Hermetis uidelicet: Vitis sapientum: & cætera. Nam sicut Luna postq̃ plena est, de die in diem incipit diminui, donec de ipsa nihil appareat: sic albedo, & illuminatio istius Aequati incipit diminui per decoctionẽ, donec tota albedo diminuta sit: & appareat rubedo per nigredinẽ, & citrinitatem: quæ penitus apparebit, si non remanserit aliquid de illa humiditate aquosa, quæ mittit albedinem. Si uero quid remanserit: tũc nõ est facta desiccatio. Siccetur ergo donec deueniat: & tunc bene erit. Cui rei & illud Hippocratis ĩ Aphorismis aptamus: Inanitio si qualem oportet fieri, fiat: confert, & bene erit. Si uero non e',

contra.

contra. Glossa: Inanitio .i. Desiccatio. Item Hermes: Ponite igni ipsius humiditatem: & in humido ignem habitare facite: qui ignis sua caliditate huiusmodi manifestæ humiditatis colorem auget: & occultæ siccitatis combustionem, donec perfectum fiat. Item Alphidius: Inspice fili, quia scripturus sum tibi librum, cuius uerba si intellexeris, hanc artem inuenies: si fueris de his, qui Dei gratia sunt eam inuenturi. Si uero hæc uerba non intellexeris: non accedas ad operandũ: nisi inceperis tentare, & aquas coquere: quæ putrefaciendo spissantur putrefactionis manifestæ humiditate: & ui occultæ siccitatis ipsius corporis: cuius genus est quoddam sal de genere saliũ. Extractum enim est ex Salsosis: quæ in quolibet anni tempore generantur in gingiuis marium. Salsosa.

Notabis ergo: ꝙ per putrefactionem fit Inspissatio ex cõuersione frigidi & humidi in caliditatem, & siccitatem: quod apparet ibi supra: Cape igitur in nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis: & cætera. Nam Aurum mistum cum Arg. uiuo cum incipit alterari, efficitur Nigrum ut carbo. Vnde inquit Hermes in Allegoria sua: Ma'rthek noster iquisitus caret simili: & est citrinus aureus extrinsecus & intrinsecus. Cum autem mistum eius alteratur: fit nigrum & tenebrosum ut carbo. Spiritu autem ab eo ablato color est rubeus: spiritu item & anima sibi redditis uiuit, & lætatur: & uides eum ridentem, & hilarem, ac Inspissatio.

morte carentem. BENEDICTVS igitur sit ille: qui scit dispositionem hanc: qui mortificat & uiuificat: & omnipotens est. Item Hermes in eodem loco: Ego sum albũ nigri, & nigrũ albi. Et sic apparet: ꝙ alteratio est ab Albedine in nigredinem: & a' Nigredine in albedinem. Et ulterius ista desiccatio, siue dispositio continue facit cõuersionem in caliditatis Naturam. i. in Rubedinem: quæ tamen prouenit ex parua dealbatione. Hoc idem dicit Rosinus, cum ait: ꝙ ars Ma'rthek nõ fit nisi ex Risoo': Stagno: uel & cætera. Ex quibus debet intelligi: ꝙ unus est dispositor Nigri: Albi: Citrini: & Rubei. Et hoc est ꝙ dicit Alphidius: Scito fili: ꝙ in huius maris ꝓfundo margaritæ diuersorum colorum nascuntur: in quo & hyacinthus diuersi coloris ascendit: & etiam ipsum. s. Ma'rthek colorat corpora per calorem suum. Cum enim fuerit calidum, erit rubeum: cum uero frigidum fuerit, erit album: similiter erit caloris & cãdoris Solis & Lunæ. Et Rubeũ est caliditas: & Albedo est frigiditas. intellige ergo & obserua. Item notabis: ꝙ Rubedo est signum caliditatis: & Albedo frigiditatis. Et istud est tertium punctum artis, & in domo Martis, quod est Alterationis. Hermete sic asserente: Tertio mense operatur Mars agens in materiã: qui ex sua caliditate & siccitate diuidit Massam ipsam, & Membra disponit.

Signa qualitatum.

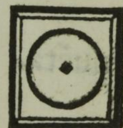
Notandum

Notabis Membra. Nã sicut in matrice Natura disponit membra

membra tanq̃ partes integrales ipsius fœtus: sic & istud corpus rubeum tanq̃ partem integralem totius confe-ctionis Medicinæ. Nam in omni compositione, quæ fit postq̃ istud corpus terminatũ est, cadit semper tanq̃ pars integralis compositionis: ut inferius declarabitur.

Item notabis: ꝙ istud corpus habet multa nomina. Vocatur enim Acidum: Acutum: Adámi: Almagra: Altúm: Alzernad: Aries: Aurum alteratum, tinctum: Cádima: Cancer: Cármeth: Chibúr: Cholera: Cinistartari: Corsufle: Dehab: Deheb: Dextera: Æs: Æstas: Forma uiri: Falco: Fex: Gallus: Gophrít: Granusæ´thiops: Hágeralzernad: Infinitum: Kíbrit: Lapis indus, indrademus, lazuli: Mane: Mars: Masculus: Márthek: Oliua perpetua: Oriens: Petrastellata: Phison: Residẽtia: Rex: Raçón: Sol: Subsolanus: Tamuç: Tertiusdecimus: Thélima: Thion: Thita: Vau: Vena: Virago: Voarch: Xit: Zahav: Zumech: Zumemelazuli. Et etiam multis aliis nominibus appellatur á sapientibus. Quæ quidem nomina non sunt ei attributa secundum unam rationem, seu proportionem. Nam sapientes, qui uocauerũt illud Acidum: & cætera: dixerunt sic propter suam alteratam cõplexionem. Calidæ enim hæc omnia & siccæ cõplexiõis sunt cũ alterentur. Qui uero nuncupauerũt ipsum Adumá: Gummam rubeam: Oleum rubeum: Rubedinem: Rubinum: Séricon: Substãtiam rubeam: Sulfur rubeũ:

Notandum Synonyma

Complexio

Color rubeus.
Impotētia fusionis.

Vitellum: Vitriolum rubeum: propter colorem rubeum hoc dixerunt. Qui autē nominauerūt ipsum Ferrū: Oleū martis: propter impotentiam fusionis (.i. duræ) hoc dixerunt. Nam cum hoc corpus per decoctionem priuatum sit humiditate superflua: quæ faciebat ipsum fluere: & necesse sit corpus siccum non fluere: ideo uocauerunt id Ferrum: quia præaliis metallis Ferrū dicitur maxime fixum. Sic etiam istud corpus per priuationem superfluæ humiditatis, quæ faciebat ipsum primo fluidum: modo est necesse ut remaneat fixum. Nam omnia corpora non fixa, fixantur per talem priuationem humiditatis: quæ uocata fuit Calcinatio a multis sapiētibus. Vnde inquit Geber: Calcinatio est rei per ignē purificatio, seu pulverizatio ex priuatiōe humiditatis partes consolidantis, & fluere facientis. Et causa inuentionis Calcinationis Luminariū, Argentorumq; uiuorum insimul est: ut ibi magis, & melius denset terra, Terræ residuæ in Luminaribus cōuersa. Sic ergo fit per priuationem humiditatis: quod erat uolatile fixum: & quod molle durum. Item fit mutatio de natura in naturam. Et de aqua in ignem secundum Naturales: ut legitur in Turba. Item mutatio complexionum: ut de frigida & humida cō plexione in calidam & siccā. Seu de phlegmatica in cholericam: secundum Physicos. Itē fit quod erat spirituale corporeum: secūdum Authorem Perfecti magisterii. Itē fit de

Calcinatio quid.
Cur inuēta.

fit de manifesto occultum: secundum Rhodianum in libro Trium uerborum.

Sciendũ est item: ꝙ in unoquoq; corpore sunt tres Dimẽsiones. s. Longitudo: Latitudo: & Profunditas: Philosopho teste: primo Cæli.

Dimensio triplex.

Lõgitudo, Latitudo'q; est id corporis, quod manifeste apparet, nostro'q; uisui primum subiacet. Exempli gratia: Corpus nostræ artis in prima sua dispositione est albũ: & ita apparet prima facie: quia dicimus ipsum frigidũ, & humidum, ut est. Rhodiano sic asserente: Corpus nostrum est aquaticum: quia est frigidũ & humidũ: & aqua est frigida & humida. Humidum autem fluit. Quod utiq; uerum est: & talis dispositio dicitur corporis Longitudo, ac Latitudo.

Altitudo uero est illius medicinæ dispositio: per quam itur ad profundũ: quæ nostra medicina est: & est uita altitudinis, ac profunditatis: tanq̃ medium inter duo extrema, seu contraria: per quod in extremum peruenit̃: quia impossibilis est transitus de extremo ad extremum sine medio: teste Philosopho, sexto Physicorum. Sæpe enim dictum est: ꝙ Materia prima artis, est humidæ & frigidæ complexionis: quam si uolumus facere transire ad medicinã dispositiuam: necesse est ut altera qualitas destruatur in ea. Destruitur autem per putrefactionem. Nã frigidum & humidum per putrefactionem inspissatur: &

eius humiditas uertitur in siccitatem: & sic fit transitus ad medicinam dispositiuam: quæ est caliditas & siccitas: quæ sit Altitudo.

Natura tamen a' frigido & humido frigiditatem, & a' calido & sicco siccitatem recipit: & fit corpus. Postea uero per calorem excessiuũ, si qua humiditas remansit in corpore, fit transitus ad contrarium: destruendo frigiditatẽ, & introducẽdo caliditatem: quæ dispositio dicitur profundum, seu occultũ corporis. Et hoc patet in libro Perfecti magisterii in particula illa: Ferrum (.i. Sulfur rubeũ) in sua altitudine est frigidum: humidum: calidum: siccũ: cholericũ: rubeũ: acutũ: odoriferũ: masculinũ: & cætera.

Qualitates Sulfuris rubei.

Hactenus uisum est qualiter Materia (.i. Sperma metallorum) Arg. uiui passiui bene dispositi conuertitur de natura in naturã. s. de frigiditate & humiditate in caliditatẽ & siccitatem Formæ Auri actiui perfectæ tincturæ. Et quia in isto puncto maior pars sapientum incipit loqui: ut Alphidius de Minera, qui dicit: Sulfur rubeum. Lucas uero: Masculinum, cum dicit: Accipite Ma'rthek: & dealbate eum: & cætera. Et plures alios sapiẽtes possumus adducere in eandem sentẽtiam, quos in præsentia omittimus breuitatis gratia. Ratio autem, quare omnes fere' initiũ sumpserint ab ista Forma rubea, est: quia ista Forma rubea est principium totius Tincturæ: nec fit Tinctura uera sine ea. Vnde Rosinus inquit: Scitote ꝙ non

fuit

fuit aliquis, qui in hac arte uerbum dixerit omni uelamine denudatum præter Hermetem. Is enim dicit: Scitote ꝙ non fit tinctura unq̄, nisi ex rubeo lapide. i. Auro fuluo cum Arg. uiuo rubificato. Item Gébér de Essentia (.i. Substantia) Solis asserit: ꝙ Sol creatus est ex subtilissima Arg. uiui substãtia: & ex modica substantia Sulfuris (metallici) mundi: & puræ rubedinis: fixi: clari: & á natura sua mundati: tingentis illam substantiã. Item Gébér dicit de Sole: Aurum est pretiosissima metallorum Forma: & tinctura rubedinis: quia tingit: transformat: & illuminat omne corpus: quoniã lumen est: & tinctura uera: & perfectio totius operis diuini: quod Deus electis suis largitur: cui sit Laus semper: Honor: & Gloria.

Forma metallorum.

Requisita Voarchadúmicæ artis. Caput quartum.

PRæter ea Instrumenta (quæ non pauca reperiũtur: Vincentio teste) Affinationis. s. Aurifabrilis, Cudimiǽ q;: quæ singula ad artem præsentem Voarchadúmicam, tanq̄ eam ingredientia requirũtur: nonnulla etiam ad propositum facientia (summatim resumendo) enucleabimus.

A

Aequilanx:cum ponderibus iustificatis ut infra.

Synonyma Aer cum Plumbo nigro mundatus:& cum Materia prima artis:aliter Lux minor uocatur:& cætera.

Alteratio mistionis.

Synonyma A'ludel : aliter Venter equi (confectum ex (Lapide lebe'tum:qui in diocesi Mediolanensi inuenitur: in loco uocato Chiauena:& uico nomine Piu'r)Petra columbina: Tufo ueronensi: Terra argillæ, crucibulorum : seu ualentina) & cætera.

Synonyma Anthybar:aliter Ma'rthek:& cætera.

Synonyma Aqua:aliter Arg. uiuũ:& cætera.

Synonyma Aqua cælestis calida,& frigida:aliter pluuialis:& cætera.

Aqua diuidens.

Arena alba.

Artificem unctum gratia:morigeratũq;:libeꝝ:ac liberalẽ.

Augmentatio mistionis.

B

Balneum arenæ.

C

C

Cácabus confectus ex Terra ualentina.
Cæmentum.
Calor temperatissimus.
Carbo.
Carahá confectum ex Lapide lebétum (ut supra) Petra columbina: Tufo ueronensi: uel Terra argillæ, crucibulorum: seu ualentina: & cætera. Synonyma
Catinum ligneum.
Chirotheca.
Chlepsydra: aliter Horologium: & cætera. Synonyma
Chrysocolla.
Cinericium.
Coagulatio me Adumá, uel Acidi: & cætera. Synonyma
Corruptio mistionis: aliter Putrefactio: & cætera. Synonyma
Craticula ferrea.
Crucibulum ferreum.
Cupella.

D

Dimensiones.

E

Electio ingredientium.

F

Filtratorium uas ligneum cum Fundo marmorino.
Fixatio Animæ cum Spiritu in corpore Olei uitri.
Synonyma Fornax cũ Furnis:& Latrina ærea:aliter Equus:& cætera.
Fusio.

G

Generatio corruptionis mistionis.

I

Synonyma Ignis:aliter Lux maior:& cætera.
Synonyma Ignis albus uiuus:aliter Calx alba uiua:& cætera.
Synonyma Ignis alienus:aliter Fimus equinus:& cætera.
Ignis alterationis.
Ignis augmentationis.
Ignis corruptionis.
Ignis fixationis.
Ignis fusionis.

Ignis

Ignis generationis.
Ignis ſublimationis: aliter ſubtiliationis: & cætera. Synonyma
Inſertio iuſtificationis: aliter Ligatura: & cætera. Synonyma

L

Lutum tomenti.

M

Manica.
Materia metallorum: aliter Arg. uiuum: & cætera. Synonyma
Materia prima artis: aliter Corpus: & cætera. Synonyma
Miſtio elementaris Animæ cum Arg. uiuo.
Miſtio ſpiritualis Animæ cum Oleo uitri.
Modi operationum.
Mundatio Arg. uiui: Elementorumq́.
Mutatio loci.

N

Nutus: ideſt Temporis diuiſio.

O

Olla terrea non uitreata.

P

Porfidum molare.
Principia Artificialia, Naturaliaq́;.
Proiectio me Aduma tam super Insipidum, q̃ Metallum.

R

Receptaculum ligneum.
Regi'stum ferreum.
Reiteratio miscibilium.

S

Sacculus ex tela alba.
Spumatorium instrumentum ferreum.
Sublimatio Arg. uiui.

T

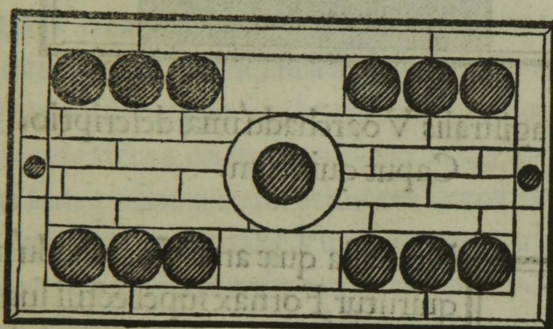
Synonyma Terra: aliter Oleum uitri: & cætera.
Tria salia.
Trituratio miscibilium.

V

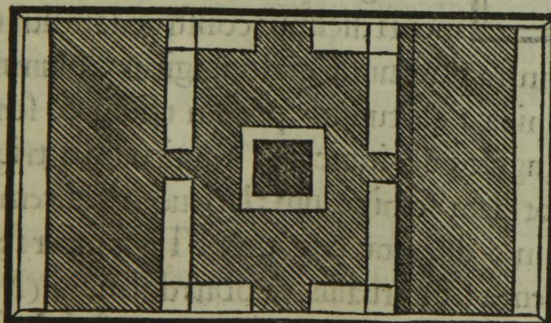
Virga ferrea.

Mensuræ planorum Fornacis magistralis.

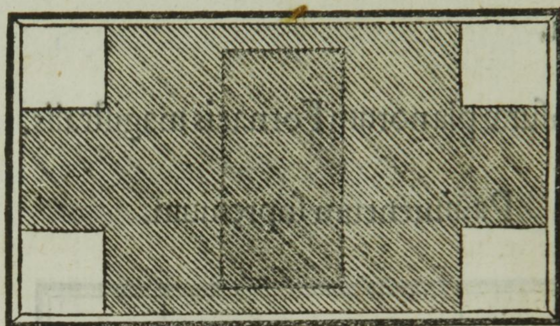
Pauimentum supremum.

Medium.

Infimum.

Fornacis magiſtralis Voarchadu'miæ deſcriptio.
Caput quintum.

Nter alia, quæ arti Voarchadu'micæ requirũtur, Fornax ſupellectili ſua instructa proponitur: ſine qua nihil prorſus operari poteſt artifex. Hanc ex Lapidibus argillæ, ſeu Tufis ſectis, & Luto tomenti dicimus conſtruẽdam: iuxta modulum hic infra poſitum. Quatuor igitur Columnæ ſuis baſibus innixæ: altitudinis pedum trium & ſemis: ad quatuor angulos ab inuicem: longitudinis trium pedum, & totidem ſemipedum: latitudinis autem duorum pedum: diſcretæ erigantur. Tria inter ſe ſtrata, ſeu pauimenta: interuallis duobus diſtincta (Medium

Columnæ.

Tria ſtrata.

.ſ. ab Infimo

.s.ab Infimo: quinis semipedibus in arcus suspensum: a'supremo uero semisse gemino cessum) continentia. Hoc inquam Mediũ pauimentum(ubi iacet ignis) spõdilibus dimidii semis hinc,& hinc septum pedis crassitudine sternatur. In cuius medio Foculare, seu Domus ignis quadrangulari forma statuatur: cuius latera per transuersum duorum pedum cũ dimidio semis: reliqua uero duo trium semipedum spatium metiantur: cũ sua Crate ferrea super Verram ferream semipedalẽ in obice, seu nembello (ut uulgus appellat) sita: octauo pedis circundata: cum quatuor Portis: cuiq; lateri sua: quarum duæ interiores (unde flãma, ceu per caminos æstuet in Furnos) dimidiati semipedis: exteriores autem ferreæ claudẽtes, dimensionem semis capiant. Furni autem utrinq; ad longum fornacis, pedis mensuram occupent. Registrum itẽ ferreum, alteram interiorum portam obturans: tantum sit quanta fuerit altitudo, ac latitudo interualli: ab hoc ad Supremum pauimentum. Subter cratem uero ubi cineres igniti cadent (ob euitandum ignis periculum) fiat Latrina ærea longitudinis duorum pedum: latitudinis unius: & totidem altitudinis: semiplena semper aqua: cũ quatuor rotis: & annulis duobus: leoninis capitibus insertis: quibus impelli possit, & extrahi. Supremum tandem pauimẽtum, siue planum circumualletur mœnibus dimidio semisse crassis. In eius medio Canna situetur in

Pauimentũ medium.

Dom9 ignis

Cratis ferrea.

Portæ.

Furni.

Registrum.

Latrinæ dimensio.

Supremum pauimentũ.

Canna.

altitudine trium ſemipedũ: ſemiſſis uero capax per diametrũ: tunicata autem dimidiato ſemipede: cum obice ab intus. Eius Plani area per lõgum fornacis ſtrata: cannæ & ſui contraforti interuentu diuiſa: pedem latitudinis habeat: cum Spiraculo ad utrunq; extremum nihilo plus apto, q̃ dimidiati ſemipedis dimidio. A dextris cannæ ſex lapidei A'ludel cum ſuis lapideis Caraha': ſemiſſis capaces: tam in altitudine, q̃ latitudine: totidemq; a ſiniſtris ponantur. Sic erit tota fornax in omni ſua dimenſione conſumata. Addito cannæ Operculo terreo: ſuis cum gingiuis ferreis armato: inſerto obici: cuius capulum ſit inſtar forcipis: longitudinis trium pedum & ſemis: ipſum amplectẽs Operculũ: in modũ uectis retorti.

Plani area.

Spiraculũ.

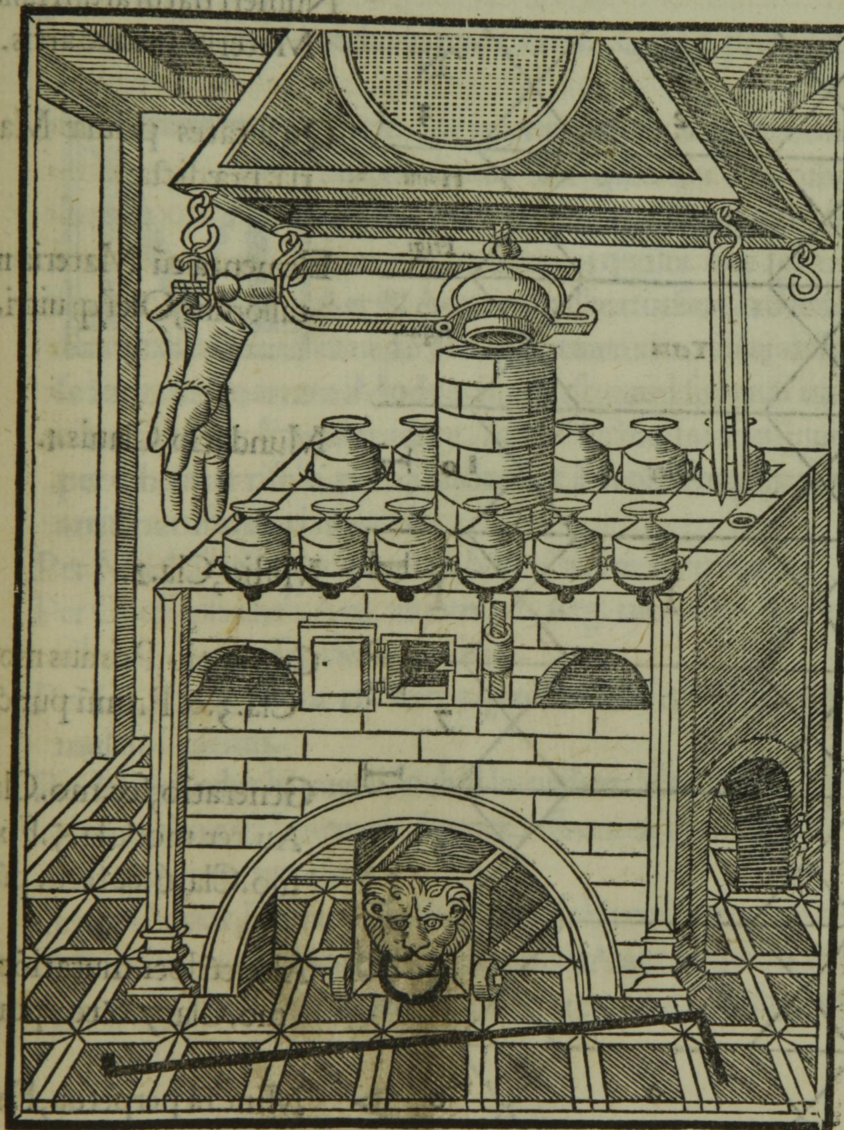
A'ludel.

Caraha'.

Operculũ.

Modulus

Modulus Fornacis magiſtralis.

In actum educo.

Summarium Voarchadu'miæ.

N 1	N 2	N 3	Numeri naturarum salium Materiæ primæ artis.
Calidi. Sicci.	Aer.	Humi Frigi.	Qualitates primæ Materiæ prædictæ.
Ignis.	Terra	Aqua.	Elementa cũ Materia metallorum, Olei'q; uitri.
G	Dies	10 T	Mundatio, Clauis. 1.
R 1	1	1 E	Mistio, Cla. 2.
A		7 M P	Corruptio, Primus motus: Cla. 3. & Primũ punctũ.
D		5 O	Generatio, sec. mo. Cla. 4. Au. ter. mo. Cla. 5. Fix. q̃r. mo. Cla. 6. & secũ. pũctũ.
V +		3 R	Alte. cũ loci mutatiõe, q̃n. mo. Cla. 7. & ter. punctũ.
S • Sul	• Rubeum	• A fur	Mine'ra perpetua, Fundamentum artis.

PORTIO TERTIA.

Res necessariæ Voarchadu'micæ artis. Caput primum.

MVltimode in præcedētibus portionibus traditum fuit, quid ars Voarchadu'mica eēt, quidq; tractaret, ac in se contineret: necnon qualia sint Ignis, Aer, & Aqua metallica: insimul rubificata, ac Terra potentialis, alia'q; diffuse superius enarrata. Modo reliquū est: quod superest artis explere: ac literis tradere. Igirur lector solertissime, per Cho'mer riso'n me aa melachot Materiam primam artis, naturæ uitri notabis. Notandum

Per Mucha'belim recipientes, Mecu'balim recipientiū.

Per Chesseph cha'i, Arg. uiuum: ab Arg. uiuo cum Arena alba per ignem septies mundato.

Per Gophri't, Sulfur rubeum: quod est Ma'rthek septies multiplicatum.

Per Ithochodut horucot, Iachid baruchot: Vnionem spirituum: hoc est Ignem: & Aerem: Albumen ouorum gallinarum nuncupatum.

Et per Douor, Dauar echa'd: Vnam solā rem, nempe Argillam crudam simplicē: Oleum uitri: Auꝝ: Argentū, Argētumq; uiuū disponentem: conuertentem: cōstringen-

tem:ligantem:necnõ dantem proportionem.
Superfluum enim, immo absurdum esse arbitramur speciatim quæ: quot: & qualia sint elementa metallica, naturaliaq; in Voarchadumicæ cabalisticum magisteriũ metallorum ingredientia aliter differi a nobis. Quid itẽ sit Forma: quid Materia prima artis: quid Materia metallorum. Item quid Medium dispositiuũ. Rursum quid Oleum uitri: quid Aurum: quid Argentum: quid deinde Arg. uiuum de corde Saturni. i. de uisceribus Terræ: quid deniq; Argilla cruda simplex: silentio pterire DECRETVM fuit. Nam hæc uti prima elementa, & sine quibus maiora sciri nõ possũt: cuilibet, uel mediocriter erudito notandum esse censemus.

Notandum

Consumatur autem arcanum hoc mysterium Fimi equini (hoc est ignis) medio (ut iam diximus) sub NVTV, determinatoq; temporis spatio: cum tricruci Gradu illo huiusmodi sicut superius elucidauimus: & ulterior erit sermo in sequentibus.

Quanto temporis dierum. s. & horarum spatio opus sit in operatione, ac reiteratione. Caput secundum.

	Dies, &	Horæ.
N.	Sex indicat: &.	12. in Corruptione.
V.	Decem in Genitura.	

T. Nouem

T. Nouem: &. 12. in Augmentatione.
V. Decem deniq; in Fixatione cum Alteratiõe per lo-ci mutationem.

Motus nanq; iam dicti omnes tricruci illo Gradu terminandi sunt.

Summa uero Dierum simul cum horis sunt Dies. 36.

Septenario autem numero cribrationes .i. reiterationes omnes perficiuntur. Quare horum omnium una' congregatorum Dies omnes sunt. 52.

Carbonum quantitas pro Voarchadu'miæ complemento. Caput tertium.

ERror, cui statim emergenti non occurritur, postea in imensum auctus facile nõ cõceditur emẽdari. Ne quid igitur ob negligẽtiã nostrã in opere huiusmodi desideret' ad perfectionem requisitũ, subdimus etiã Carbonũ quãtitatem. Nam sine hac nunq̃ uoti sui compos artifex euadet.

Carbonum quantitas.

Huius ergo summa est. 84. Corbarum ad mẽsurã, qua Venetiis utimur: una .s. pro quotis quibusq; trinis diebus: Aduma' existente Librarum. 473. Oz. o. q. 1. K. 15. g. ;. Quę sunt Postę. 23. Rubus. 1. Marchæ. 6. &c. Una supra Decem partes Plumbi nigri proiecta.

Medicinæ Voarchadumicæ reiterationes alteratiuæ. Caput quartum.

.M.

N medicinæ autem Voarchadumicæ reiteratiōibus cadit una supra.C.partes: supra.D.partes: & sic in reliquis. Vnus itaq3: Trinusq3 ineffabilis Opifex laudetur per sæcula cuncta: qui sua bonitate immēsa Cabalisticis metallorum (hoc est uisu percipientibus) tantum gratiæ, munerisq3 largitus est.

Schema de proportione Argenti. Caput quintum.

Arg. minus perfectum.		Aes minus imperfectum.
.7.	1008	.1.
.6.	864	.2.
.5.	720	.3.
.4.	576	.4.
.3.	432	.5.
.2.	288	.6.
.1.	144	.7.

Mistio

Mistio Argenti in proportione diuisa.

Argenti puri.	Proportio.	Respondentia.		
K. .576.	K. .576.	Oz. iiii.		
.612.	.540.	.iiii.	ꝗ.i.	Principium
.648.	.504.	.iiii.	ꝗ.ii.	alterationis
.684.	.468.	.iiii.	ꝗ.iii.	Argenti
K. .720.	K. .432.	Oz. V.		
.756.	.396.	.V.	ꝗ.i.	Bõa altĕatio
.792.	.360.	.V.	ꝗ.ii.	
.828.	.324.	.V.	ꝗ.iii.	Nostra alte ratio.
K. .864.	K. .288.	Oz. Vi.		
.900.	.252.	.Vi.	ꝗ.i.	
.936.	.216.	.Vi.	ꝗ.ii.	Bõa altĕatio
.972.	.180.	.Vi.	ꝗ.iii.	Nostra alte ratio.
K. 1008.	K. .144.	Oz. Vii.		
.1024.	.128.	.Vii.	K.16.	Bõa altĕatio
.1044.	.108.	.Vii.	ꝗ.i.	Ligatura
.1080.	..72.	.Vii.	ꝗ.ii.	Veneta.
.1092.	..60.	.Vii.	ꝗ.ii. K.12.	Moneta.
.1116.	..36.	.Vii.	ꝗ.iii.	

Cinericium	.1128.	..24.	.Vii.	φ.iii.K.12.

In proportione Auri schema. Caput sextum.

Aurum magis perfectũ.		Argentũ minus perfectum.
.11.	22.	..1.
.10.	20.	..2.
..9.	18.	..3.
..8.	16.	..4.
..7.	14.	..5.
..6.	12.	..6.
..5.	10.	..7.
..4.	.8.	..8.
..3.	.6.	..9.
..2.	.4.	.10.
..1.	.2.	.11.

Mistio Auri in proportione diuisa.

	Auri fului.	Proportio.	Respondentia.
	K. .576.	K. .576.	K. .Xii.
Principium	.582.	.570.	.Xii. g. ½.
alterationis	.588.	.564.	.Xii. g.i.
Auri.			.594.

	.594.		.558.		.Xii. g. i. $\frac{1}{2}$.	
	.600.		.552.		.Xii. g. ii.	
	.606.		.546.		.Xii. g. ii. $\frac{1}{2}$.	
	.612.		.540.		.Xii. g. iii.	
	.618.		.534.		.Xii. g. iii. $\frac{1}{2}$.	
K.	.624.	K.	.528.	K.	.Xiii.	
	.630.		.522.		.Xiii. g. $\frac{1}{2}$.	
	.636.		.516.		.Xiii. g. i.	
	.642.		.510.		.Xiii. g. i. $\frac{1}{2}$.	
	.648.		.504.		.Xiii. g. ii.	
	.654.		.498.		.Xiii. g. ii. $\frac{1}{2}$.	
	.660.		.492.		.Xiii. g. iii.	
	.666.		.486.		.Xiii. g. iii. $\frac{1}{2}$.	
K.	.672.	K.	.480.	K.	.Xiiii.	Bõa alt̃atio
	.678.		.474.		.Xiiii. g. $\frac{1}{2}$.	
	.684.		.468.		.Xiiii. g. i.	Noſtra alteratio.
	.690.		.462.		.Xiiii. g. i. $\frac{1}{2}$.	
	.696.		.456.		.Xiiii. g. ii.	
	.702.		.450.		.Xiiii. g. ii. $\frac{1}{2}$.	
	.708.		.444.		.Xiiii. g. iii.	
	.714.		.438.		.Xiiii. g. iii. $\frac{1}{2}$.	

	K.	.720.	K.	.432.	K.	.XV.
		.726.		.426.		.XV. g. ½.
		.732.		.420.		.XV. g.i.
		.738.		.414.		.XV. g.i. ½.
		.744.		.408.		.XV. g.ii.
		.750.		.402.		.XV. g.ii. ½.
		.756.		.396.		.XV. g.iii.
		.762.		.390.		.XV. g.iii. ½.
Ligatura Veneta.	K.	.768.	K.	.384.	K.	.XVi.
		.774.		.378.		.XVi. g. ½.
		.780.		.372.		.XVi. g.i.
		.786.		.366.		.XVi. g.i. ½.
		.792.		.360.		.XVi. g.ii.
		.798.		.354.		.XVi. g.ii. ½
		.804.		.348.		.XVi. g.iii.
		.810.		.342.		.XVi. g.iii. ½.
	K.	.816.	K.	.336.	K.	.XVii.
		.822.		.330.		.XVii. g. ½.
		.828.		.324.		.XVii. g.i.
		.834.		.318.		.XVii. g.i. ½.
		.840.		.312.		.XVii. g.ii.
		.846.		.306.		.XVii. g.ii. ½.
		.852.		.300.		.XVii. g.iii.

.858.

	.858.		.294.		.XVii. g.iii.½.	
K.	.864.	K.	.288.	K.	.XViii.	Bõa alt̃atio
	.870.		.282.		.XViii. g.½.	
	.876.		.276.		.XViii. g.i.	Noſtra alte
	.882.		.270.		.XViii. g.i.½.	ratio.
	.888.		.264.		.XViii. g.ii.	
	.894.		.258.		.XViii. g.ii.½.	
	.900.		.252.		.XViii. g.iii.	
	.906.		.246.		.XViii. g.iii.½.	
K.	.912.	K.	.240.	K.	.XiX.	
	.918.		.234.		.XiX. g.½.	
	.924.		.228.		.XiX. g.i.	
	.930.		.222.		.XiX. g.i.½.	
	.936.		.216.		.XiX. g.ii.	
	.942.		.210.		.XiX. g.ii.½.	
	.948.		.204.		.XiX. g.iii.	
	.954.		.198.		.XiX. g.iii.½.	
K.	.960.	K.	.192.	k.	.XX.	Bõa alt̃atio
	.966.		.186.		.XX. g.½.	
	.972.		.180.		.XX. g.i.	Noſtra alte
	.978.		.174.		.XX. g.i.½.	ratio.
	.984.		.168.		.XX. g.ii.	

		.990.		.162.		.XX. g. ii. $\frac{1}{2}$.
		.996.		.156.		.XX. g. iii.
		.1002.		.150.		.XX. g. iii. $\frac{1}{2}$.
	K.	.1008.	K.	.144.	K.	.XXi.
		.1014.		.138.		.XXi. g. $\frac{1}{2}$.
		.1020.		.132.		.XXi. g. i.
		.1026.		.126.		.XXi. g. i. $\frac{1}{2}$.
		.1032.		.120.		.XXi. g. ii.
		.1038.		.114.		.XXi. g. ii. $\frac{1}{2}$.
		.1044.		.108.		.XXi. g. iii.
		.1050.		.102.		.XXi. g. iii. $\frac{1}{2}$.
Bõa alťatio	K.	.1056.	K.	.96.	K.	.XXii.
Nostra alte		.1062.		.90.		.XXii. g. $\frac{1}{2}$.
ratio.		.1068.		.84.		.XXii. g. i.
		.1074.		.78.		.XXii. g. i. $\frac{1}{2}$.
		.1080.		.72.		.XXii. g. ii.
		.1086.		.66.		.XXii. g. ii. $\frac{1}{2}$.
		.1092.		.60.		.XXii. g. iii.
		.1098.		.54.		.XXii. g. iii. $\frac{1}{2}$.
Bõa alťatio	K.	.1104.	K.	.48.	K.	.XXiii.
Nostra alte		.1110.		.42.		.XXiii. g. $\frac{1}{2}$.
ratio.		.1116.		.36.		.XXiii. g. i.

.1122.

.1122.	..30.	.XXiii. g. i.½.
.1128.	..24.	.XXiii. g. ii.
.1134.	..18.	.XXiii. g. ii.½.
.1140.	..12.	.XXiii. g.iii.
.1146.	...6.	.XXiii. g.iii.½.

Res magis principales ad Voarchadumiam pertinentes, sub Nota: cum ostensione prædictarum notarum. Caput septimum.

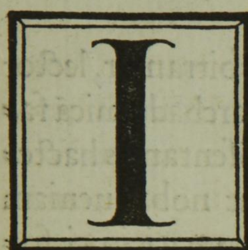
Metamorphosin quidem Arg. uiui animati palam, abūdēq;, ac dilucide præsenti uolumine, lector peritissime (ut clarum est tuæ sapiētiæ) iam solo eius intuitu publicauimus. Normam item eius ad finem usq; perfectum redegimus. Nunc autem prolixitati, labori'q; hæredum doctrinæ huiusmodi consulentes: absc̄odita magis reuelando: paucis arcani huius mysterium reseramus. Dicimus nāq; sapientum Lopas tres esse: Animalem. s. Vegetalem: & Mineralem. Perfecturus itaq; Animalem: ab animatis sumat initium: sine quo & congruo t̄eporis spatio: idæā educi uiuentem minime posse sciat. At Vegetalem similiter cupiens, illud nō ignoret, granum cadens in terram ni moriatur: solum esse mansurū & infructuosum. Mor- Lopa sapiētum triplex.

tuum uero fieri fertile. Si deniq; appetat Mineralem, uotum nequaq̃ ſortiturum ſe agnoſcat: ſine proceſſu, atq; intelligentia. 448. 400. 344. &. 512. Quare quiſq; ad audiendum aures arrigat. Aperte equidem iam ſupra, infraq́; patefecimus quicquid ſapientes hactenus inuolutum ſuis enygmatibus, & inuolucris ſcripſerunt. Noticiam igitur tanti, tamq; mirandi myſterii ſub elementi nomine illo denotati quicunque nanciſcetur: per ſacroſanctum Dei nomẽ: eum admonemus & adiuramus: ita caute ſeruet: ita ipſum tractet: ne panis filiorum Alchimiſtis: Indigniſue tãtũ munus ſpõte noſtra, elargiamur.

Notarum prædictarum Voarchadumicæ artis oſtenſio.

I	..9.	A	..1.	A	..1.	T	.19.
G	..7.	E	..5.	Q	.16.	E	..5.
N	.13.	R	.17.	V	.20.	R	.17.
I	..9.	I	..9.	A	..1.	R	.17.
S	.18.	S	.18.	E	..5.	Æ	..6.
	56.		50.		43.		64.
	8		8		8		8
	448.		400.		344.		512.

Epilogus prædictorum. Caput octauum.

Am igitur quæ ad Aurifrabilem:Cudimi'am:Officinam nummariã:& Cabala metallorum:ad metallorum perfectionem arcana pertinentia sunt, præter Materiã primam artis:ad mineræ'q; Argẽti & Auri duarum rubearum, Theoricam, ac Practicã, Proportionemue requisita: Deniq; mysterium ipsius artis Voarchadu'micæ penitus contra Alchi'miam, haudq; parũper distinctam ab Archimi'a, & Sophia:ad tuã, lector candidissime, contẽplationem ædidimus. Pro quo deinde in Speculo nostro Domino æterno omnipotenti aspirante (si hæc non displicuisse cognouerimus) altiora profecto' reuelabimus pro nostra singulari erga uirtutis indagatores, & cupidos ueritatis beneuolentia: animi'q; nostri graritudine, ac sinceritate.

Authoris excusatio de multifario uocabulorũ usu in Voarchadúmica facultate. Caput nonum, & ultĩmum.

Quum (sané) fore arbitramur, lector solertissime, cum Voarchadúmicã facultatẽ uocibus ei cõsentaneis hactenus explicuerimus: ut nobis ueniam præbeât eruditi Grammatici: uti solent cæteris disciplinarum professoribus, si quippiã hoc in nostro uolumine scriptum, aut obsoletis (ut aiunt) uocabulis præter, uel contra Maiorum decreta dictũ sit. Id enĩ nõ temere: seu negligẽtia: ignorãtiáue factum putẽt. Sed iure nempe ipsius professionis ita exigentis euenisse. Aut forsan tollendæ æquiuocationis gratia ipsius uocis: uel sæpius indicandæ uerioris proprietatis occasione, uocem quampiam usurpatã fuisse: qua promptius aliquid arti cõsentaneum, ac præter solitum usum, ueros tamen conceptus præseferente decuerit enucleasse. Quãdoquidem nulli authorum (nostro non solum iudicio: sed communi omnium cõsensu) in quacunq; scribentium facultate hoc negatum existit: quin nonnullis, ac ueluti propriis terminis uti liceat: atq; suum seruare stylum: ne proprios artis illius excedere, uel egredi limites (quod omnino profanum esset) uideantur. Cui (sané) ueritati aptissime astipulatur illa peripateti-

corum

corum Principis doctrina edocentis (in genere relationis) oportere aliquando pro explicandis rerum proprietatibus, nomina cōfingere. Quamobrē & nos hunc scribendi morem seruasse: ipsa ita exigente Voarchadu'mica facultate, nemo succenseat.

Aeditionis meta.

Oarchadu'mia a' Ioanne Augustino Pantheo Veneto sacerdote aedita, foelicibus auspiciis explicit. Regnante Iustissimo Andrea Griti.

Hymnus ad gratiarum actiones.

Iam Deo exactus
Liber est fauente:
Laus tribus, Patri,
Genito'q;, & almo
Flamini: cunctisq;
Decus sit: atq;
Gloria saeclis.

Index contentorum in tribus portionibus huius operis.

A

B

Bullimentum

C

D

E

F

H

I

M

O

P

Q

R

S

T

V

Finis.

tovaglioni —— 17

camice —— 3 di M.a …

tovaglie . 2

1° lenzuolo . 1

1° fazzoletto da naso . 1

1° sciugatoio grande da mani —— 1

